24 Ağustos 1977
Çarşamba

Politika

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

İŞYERİ TEMSİLCİLERİ:
"POLİTİKA TEZGAH BAŞLARINDA" KAMPANYASINI ÖRGÜTLEYELİM

İşyerinizde satmayı üstlendiğiniz Politika Gazetesi sayısını, işyerinizin tam adresini ve bu konuda görevlendirdiğiniz sorumluyu POLİTİKA Gazetesine yazı yada telefonla bildiriniz.

- Her okur, kendi bölgesinde gönüllü Politika görevlisi olmalıdır.
- Gazete bayilerinde yeteri kadar Politika bulunup bulunmadığını ve Politika'nın o kente düzenli gelip gelmediğini kontrol etmelidir!

MECLİS HALA BAŞKANSIZ!

Muhittin Taylan: Yasama organının denetiminden kaçmak istendiği sürece Meclis Başkanı seçilemez

MSP Grubu sözcüsü Şener Battal Meclis Başkanının Kasımdan önce seçilebileceğini ummadığını söyledi

HABER MERKEZİ

Millet Meclisi, ikibuçuk aya yakın süredir Başkansız Meclis Başkanı'nın Kasım başından önce seçilmesinin olağanüstü bir durum olmazsa mümkün görülmediği bildiriliyor.

Millet Meclisine başkan seçilememesinin nedenleri çeşitli siyasal çevrelerce farklı şekilde değerlendiriliyor. MSP'liler Başkanın bugüne kadar seçilememesinin psikolojik gerginliklere bağlı olduğunu, partiler arasindaki polemiğin çözümü geciktirdiğini, MSP'li bir adayın desteklenmesinin dengeyi sağlayabileceğini ilerisürerken, CHP'liler, centilmen anlaşmasının bozulduğu ve iktidarın Meclis Başkanı seçilmesini bilerek ertelediği görüşündeler.

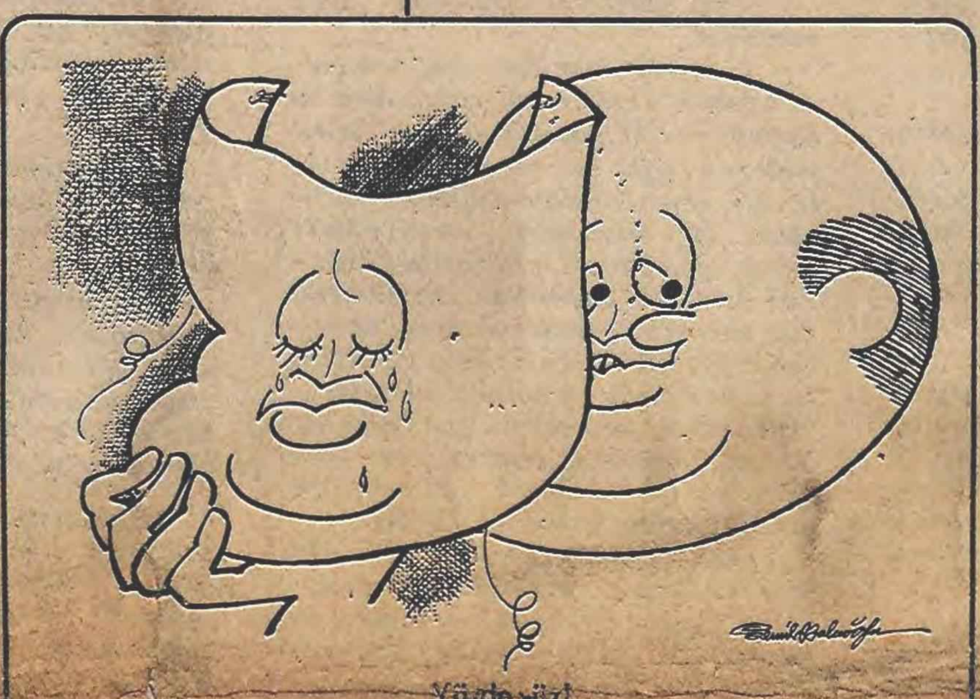
TAYLAN İKTİDARIN CHP İLE DİYALOG KURMASINI İSTEDİ

Sivas CHP Senatörü ve Anayasa Mahkemesi eski Başkanı Muhittin Taylan, İSTA Ajansına verdiği özel demeçte yasama organının Meclis Başkanının seçilememesinden ötürü çalışmamasının Anayasaya ters düştüğünü bildirdi. Taylan, "iktidar Meclis Başkanlığını kendi yapısı içinde çözmek, ya da yasama organının denetiminden kaçmak istediği sürece soruna çözüm bulunamaz dedi. Eski Anayasa Mahkemesi Başkanı, Anayasa'da Meclis Başkanlık divanlarının ve Komisyonların belli bir süre içinde kurulmasını öngören bir kural olmadığını, çünkü, bu ölçüde önemli bir yüce organda çalışmaların aksatılabileceğinin akla bile gelmediğini, düşünülemediğini belirtti. İktidarın CHP ile diyalog kurmasını istedi.

• Haberi orta sayfada

Meclis 14, Senato 15 gündür toplanamıyor

Cumhuriyet Senatosu 15, Millet Meclisi Genel Kurulu da 14 gündür çoğunluk sağlanamadığı için toplanamamıştır. CHP'li milletvekilleri ve senatörleri de parlamentoya gelmeyince her iki genel kurulda dün de çoğunluk sağlanamamıştır. İSTA muhabirlerinin edindikleri bilgiye göre Cumhuriyet Senatosu en son 8 Ağustos Pazartesi günü toplanabilmiş ve süresi bitmekte olan yasaları kabul etmiştir.

Yüzde yüz!..

Sanayiciler hükümete yeni bir rapor verdi

Halktan, yine fedakârlık ve sıkıntıya katlanması isteniyor

Sanayiciler, "sanayicilerin güncel sorunları" adı altında ve Sanayi Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı'nın imzası ile hükümete sundukları raporda, Türkiye'de iktisadi çemberin daralmakta olduğunu, ülkenin iktisadi açıdan gerçek bir dar boğazda bulunduğunu ileri sürerek, bütün toplum kesimlerini etkileyecek fedakârlık ve sıkıntı önlemleri önerdiler.

Daha fazla dış borçlanmanın zorlanmasını, ithalatın kısıtlanmasını isteyen sanayiciler, fiyat artışlarının önlenemeyeceğini ancak kısmen kontrol edilebileceğini kabul ediyorlar. Ayrıca gerçekçi ve sonuç alıcı politikaların uygulamalar ne kadar sevimsiz olursa olsun yanında olacaklarını da belirtiyorlar.

• Haberi orta sayfada

89 işyerininin üyeliği düşürüldü

MESS elebaşılarının diktasına karşı çıkan işverenler ihraç ediliyor

İSTANBUL (İSTA)

MESS, Maden-İş'in çeşitli MESS işyerlerinde sürdürdüğü grevlerin, umduğunun ve hesapladığının çok üstünde bir kararlılıkla ve en küçük bir çözülme olmadan devam etmesi karşısında, son günlerde iyice telaşa kapılmış görünüyor.

MESS Teşkilatlanma Komitesi, son olarak MESS üyesi olmayan işverenlere gönderdiği bir çağrıda, bu işverenleri hem tehdit ediyor, hem de bünyesine çağırıyor. Ancak MESS bu çağrıyı 358 üyesi adına yaptığını bildirirken, daha önce ihraç ettiği veya MESS tüzüğüne göre ihraç etmesi gereken işyerlerini de çağrıya katılmış gösteriyor.

Önümüzdeki günler MESS açısından, gerçekten de kendi ifadelerinde belirttikleri gibi "Ölüm kalım günleri" olacak.

MESS'in yeni çağrı listesinde ihraç edilen üyelerin de adları var

• Haberi orta sayfada

Kent var, Marlboro var, bomba var!..

Foto-Röportaj: Coşkun ARAL

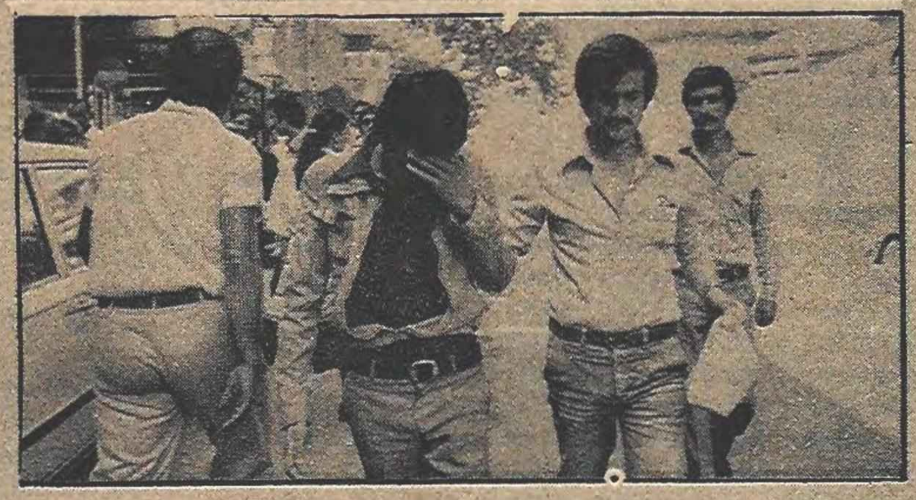
Adam otomobilin altına bir paket bıraktı. Şöyle bir süzdü paketini. "Zula"sını beğenmiş olacak ki yavaş yavaş otomobilin yanından uzaklaşmaya başladı. O sırada "gözlendiğinin" farkında bile değildi...

Paket, otomobilin sağ ön tekerleğinin hemen altında duruyordu. İri yapılı genç adam ise otomobilin yanından uzaklaşmış, gidiyordu. Peki, arabanın altındaki paket neydi? Bomba mı? Dinamit lokumu mu?

Otomobilin yanından on adım gitti gitmedi, bir sivil polis genç adamın koluna yapıştı. "Anarşist" yakalamıştı. Polis, arabanın altındaki paketi de uzanıp aldı. "Bomba" da ele geçmişti.

"Anarşik genç" yüzünü kapamış. Polis genci kolundan sımsıkı yakalamış. Polisin öbür elinde "suç aleti" var. Ağır ağır ekip arabasına doğru yürüyorlar. Geri planda halk, bombalanma tehlikesi geçiren otomobilin başında toplanmış.

"Anarşik genç" ekip arabasına bindirilmiş. Ancak ele geçen "suç aleti" ne bir bomba, ne bir dinamit lokumu. Bildiğimiz Marlboro paketleri çıktı torbadan. "Anarşik genç" de şu her köşe başında gördüğümüz tombalacılardan biri...

YOKLAR ve KUYRUKLAR

Kahve kuyruğu...

İSTANBUL-(İSTA) - Tekel maddelerine yapılan yüksek zamlardan sonra, kahve ve benzeri Tekel maddeleri zam dedikoduları üzerine piyasada bulunmaz olmuş ve karaborsaya düşmüştür. Halk kahve alabilmek için bayiler önünde uzun kuyruklar oluşturmakta ve saatlerce beklemektedir.

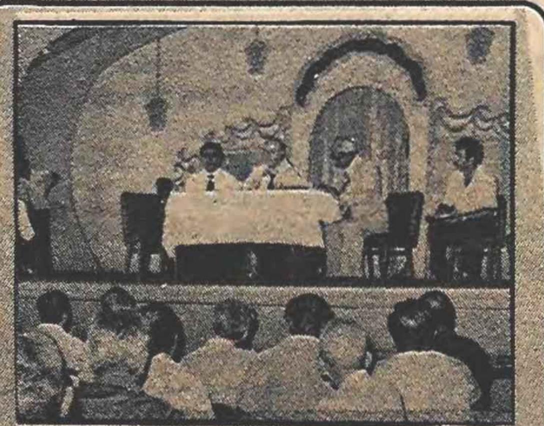
Karaca "İşçi sınıfı en büyük görevleri üstlenecek olgunluğa erişmiştir" dedi

ANKARA-(İSTA)

DİSK'e bağlı Tükkiye Yeni Haber -İş Sendikasının 3. olağan Genel Kurulu çalışmalarına Ankara'da başlamıştır. Genel Kurula bir mesaj gönderen DİSK Genel Sekreteri Mehmet Karaca, Demokratik Hak ve özgürlükler Mitinglerinin, DGM'lerin, 1 Mayıs gösterilerinin işçi sınıfının zengin deneyimler kazanmasına neden olduğunu belirtmiş ve "Ulusal Demokratik Cephe'nin oluşturulmasında sizlerin yani, işçi sınıfımızın en büyük görevleri üstlenebilecek olgunluğa ulaştığını göstermiştir" demiştir.

Karaca mesajında şunları da söylemiştir.

"Demokrasinin en bilinçli ve en kararlı savunucusu olan işçi sınıfımızın başını çektiği bu savaşımda DİSK'in Ulusal Demokratik Cephe çağrısı anti-emperyalist ve anti-faşist güçlerin birliğini daha da pekiştirecektir."

İsvan muhtarlarla görüşüyor

İSTANBUL-(İSTA) - İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan, dün Aksaray Lunapark Gazinosunda 50'den fazla muhtarın katıldığı bir toplantı düzenlemiş ve muhtarların öncelikle yol ve kanal yapılmasını istedikleri sokak ve caddelerin isimlerini saptamıştır. Öteyandan İstanbul Belediye Başkanının yarın saat 14.00'de Beyoğlu İlçesi muhtarıyla Beyoğlu Şube Müdürlüğünde bir toplantı yapacağı bildirilmiştir.

MC; sadece sonuçtur, sebep sistemdir...

Birinci MC tarafından bir çatışmalar ve cinayetler ülkesine dönüştürülen Türkiye, şimdi bu niteliklerine yenilerini eklemektedir. İkinci MC ile beraber, enerji ve döviz yokluğundan ekmek kuyruklarına, mazot ve ilâç darlığından görülmemiş bir pahalılığa kadar birçok toplumsal ve ekonomik sorun, halk kitlelerinin üzerine yükleniverilmiştir.

Son üç yılda ağırlaşan bunalımda MC'nin payı elbette büyüktür. MC, içerdiği ilkellikler, soygunculuklar ve faşizm özlemiyle, bir bunalımı olabilecek en ağır biçimine dönüştürmüştür. Ne var ki bütün bunlara neden olarak sadece MC'yi görmek, meselenin özünü kaybedip sonuçlar ve ayrıntılarla uğraşmak anlamınadır.

Türkiye'de üç yıldır yaşanılan bunalım, MC'nin faşizme dönük çoğu özelliğiyle beraber, doğrudan doğruya geçerlikteki toplumsal sistemin ürünüdür. Kapitalizmin kurallarında kalkınmaya çabalayan Türkiye, bu sistemin evrensel sorunlarının ve bunalımlarının yanısıra, birde kendi gecikmişliğinin ve bağımlılığının faturalarını üstlenmek zorunda kalmıştır. Son derece dağınık ve israfçı bir kalkınma modeli kurulmuştur. Bu, 1950 öncesinin hareketsizliğine oranla elbette ileri bir modeldir. Ancak, bir yandan büyük bir kaynak savrukluğu ve pahalı, bağımlı bir sanayileşme öte yandan sanayileşmenin kimi olumsuz sonucunu felâkete dönüştüren bir düzen, böylece gerçekleşmiştir.

(Devamı Sayfa 4, sütun 1'de.)

İsmail Cem

Ecevit: 'Cephe ortağı partiler karaborsacıların hizmetindedir'

ANKARA-(ÖZEL) - Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit, dün saat 13.00'de parti genel merkezinde düzenlediği basın toplantısında MC hükümetince temel maddelere yapılan zamların bir avuç karaborsacının işine yaradığını belirterek, "Büyük Türkiye ve barajlar kralı efsaneleri artık yıkılmıştır. Cephe ortağı partiler, aracıların karaborsacıların ve özel sektör sanayicilerinin hizmetindedir" şeklinde konuşmuştur.

CHP Genel Başkanı konuşmasını şöyle sürdürmüştür:

"Cumhuriyet Halk Partisi, yıllardır su kaynaklarımızdan yılda 70 milyar kilovat saatin üstünde yani yaklaşık olarak bugünkünün dört katı kadar elektrik üretilebileceğini hatırlatmaktaydı. AP'li yeni Enerji Bakanı ise bu zengin kaynağın henüz ancak yüzde 9 oranında değerlendirildiğini itiraf ederek, Adalet Partisi ve Cephe hükümetlerinin bağışlanmaz ihmallerini resmen kanıtlamış olmaktadır. Kendi kaynaklarımız su olarak boşa akarken veya linyit olarak yer altında dururken, Türkiye'de enerji de dışa bağımlı kılanları milliyetçilikten ne kadar uzak olduklarını göstermişlerdir."

Kumkapı Şaranpol sokaktaki Ermeni Bezciyan ilk ve orta okul bahçelerine atılan patlayıcı madde okul ve yanındaki Meryem Ana Ermeni Kilisesinde cam ve çerçevelerin kırılmasına yol açtı.

Hacettepe Tıp'ta bir stajyer doktor tabanca ile vuruldu

ANKARA-(İSTA) - Ankara ve İstanbul'da komando saldırıları ve patlamalar dün de devam etmiştir. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinde bir stajyer doktor Nihat Özen tabanca ile vurulmuş, İstanbul'da da komandolar Netaş Fabrikasında çalışan işçilere saldırmışlardır. Öteyandan yine İstanbul'da Kumkapı Ermeni Kilisesine bomba atılmıştır.

Komandolar dün Üsküdar Semsipaşa çay bahçesinde Netaş Fabrikasında çalışmakta olan üç işçiye saldırmışlar, biri ağır olmak üzere üç kişiyi de çeşitli yerlerinden yaralamışlardır.

Kumkapı Ermeni Kilisesi ve bitişiğindeki Ermeni İlkokul'una önceki gece komando oldukları ilerisürülen bazı kişiler tarafından bomba atılmış meydana gelen patlamada, kilise ve okul binalarında büyük ölçüde hasar meydana gelmiştir.

Cepheleşme ve MC deneyimi...

Halk için, demokrasi için çalışanlar, halka ve demokrasiye düşman bir cepheyi yeniden oluşturanlar kadar kararlı, ve becerikli olmayı bilmelidir.

Bülent ATAKAN

Günümüzde, demokrasinin savunucusu olan toplumsal güçler ile demokrasinin yeminli düşmanları arasında kıyasıya bir kavga sürüyor. Bunun odak noktasını Ulusal Demokratik Cephe (UDC) teşkil ediyor. Memleketimizin ekonomik ve sosyal yaşamının bu duruma gelmesinden birinci derecede sorumlu olan sermaye çevreleri, bütün olanaklarını kullanıyorlar, özgürlükten, ulusal bağımsızlıktan, sömürüsüz ve baskısız bir toplumsal düzenden yana olan ulusal demokratik örgütlerin biraraya gelerek ortak tavır almalarını, güç ve eylem birliği içine girmelerini önlemeye çalışıyorlar. Bu nedenle gerçekleri tahrif ediyorlar, yalana dayalı propogandalarını şiddetlendiriyorlar, yılların şartlanmışlığı temeli üzerinde pusular geliştiriyorlar.

Demokrasinin yeminli dostları ise, demokrasi savaşımının gereklerini biliyor ve buna uygun davranıyorlar. MC'den kopup gelen saldırıların gerçek yüzünü teşhir etmek, sömürüye ve baskıya karşı olan yurttaşların örgütlülüğünü geliştirmek, UDC konusundaki eksik ve hatalı görüşleri gidermek, bütün ulusal demokratik güçlerin üzerinde anlaşacakları ortak bir programı oluşturmak çabası, tüm memlekette, özverili çabalarla, sürüyor.

Fakat kimileri, bu amaç bu kadar berrak ve açıkken, herşeyi karanlık göstermek, her zaman yenilgi kehanetinde bulunmak gibi zararlı bir tavır içinde bulunuyorlar. Bir başkaları, cepheleşmenin zararları üzerine ahkâm kesmeyi tercihliyor. Bazıları da, kendi kendine kırk kez "ben ilericiyim", "ben demokrasiden yanayım" demiş olsa da, böylesi acil ve hayati bir konuda, "dur-bakalım"cı, "bekle-gör"cü, kararsız; kitlelerin istemlerini hem görüp hem buna göz kapayan bir tavır izliyor.

Aslında hayat öğreticidir. Fakat yaşamdan ders almasını bilenler daha kolay öğreniyorlar. Bu anlamda 1. nci MC'nin koşullarını bilenler, bu koşullarda neyin eksik ve hatalı olduğunu görenler, vurulanların, ölenlerin, sürülenlerin acısını kendi yüreğinde duyanlar, bugünkü koşullarda daha tutarlı davranabiliyorlar. 2. nci MC'nin ülkemiz tepesine çöreklendiği bu koşullarda, bütün ulusal güçlerin birliğini sağlamak zorunluluğuna göz kapayanların, her ne kadar MC'ye karşı olsalar da, MC'nin kurulmasıyla ilgili gelişmelerden alacakları bazı dersler olduğu kanısındayız.

Memleketi cephelere bölmüşlerdi ya...

Birinci MC'nin kurulmasından sonra, MC'ye karşı olan hemen herkes, "memleketin cephelere bölünmesi"nden söz etti. Yani buna göre MC bir cepheydi ve MC'ye karşı olanlar bir diğer cepheyi oluşturuyorlardı. Bu anlamda, MC'yi oluşturanlar gericilik ve faşizm güçleriydi. MC'nin karşısında ise işçiler, köylüler, memurlar, esnaflar, küçük burjuva katmanlar ve orta tabakalar vb. bulunuyordu.

İşçi sınıfımız, bunun doğru fakat eksik bir değerlendirme olduğunu, daha o günler, açıkça ortaya koydu. Ulusal ve demokratik güçlerin, örgütleriyle biraraya gelmelerinin, ortak noktalar üzerinde anlaşmalarının gerekliğini, böylesi somut bir programda anlaşmadan, ortak hedefe karşı ortak savaşım biçimlerini saptamadan, parlamento içi ve dışı savaşımı birleştirmeden, ulusal demokratik güçlerin cephesinin yaratılamayacağını ısrarla belirtti. Buna sadece bir örnek verebilmek için, DİSK Dergisi'nin Ağustos 1976 sayısında yeralan bazı satırları aktarmanın yararı var sanırım: "6 Eylül 1975 İzmir, 20 Eylül 1975 İstanbul ve görkemli 1 Mayıs gösterilerinden sonra, DGM'lere karşı verilen Genel Yas eylemi ile kaydedilen gelişmeler, işçi sınıfının, bugünkü iktidarın yerini alacak demokratik bir hükümetle, iktidarı paylaşmak olgunluğuna vardığını kanıtladığı gibi, faşizme ve emperyalizme karşı demokratik hedefler yönündeki birliğin harcı-çimentosu olduğunu da ispatlamış bulunuyor.

"İlerici halktan yana bir iktidarın gerçekleşmesi, bugün, sadece işçi sınıfının ve emekçi halkımızın değil, işbirlikçi burjuvazinin dışında kalan tüm katmanların da ortak isteği ve eylemidir. Bütün ilerici yurtsever aydın ve gençlik akımlarının istek ve eğilimleri de bu yöndedir. Ancak bu akımların ortak bir eylem birliğine dönüşmediği acı bir gerçek olarak karşımızdadır. (...) Bu bölünmüşlük, ülkemizin ve insanlarımızın gerçek çıkarları açısından büyük bir kaybımızı oluşturuyor. Buna gerici çevreler seviniyor, çanak tutuyor.

"Onların bu tuzağından kurtulmak, ilerici güçler arasındaki iç çelişki ve çatışmalara bir son vermek, rehavetten sıyrılmak, bu güçler arasında bir ahenk ve eylem birliği yaratmak, ilericilerin başta gelen stratejik ödevi olmak zorundadır.

Bunun başta gelen şartı, yılların şartlanmaları üzerine kurulan tuzaklara düşmemek, sen-ben kavgalarına son vermek, fikir ayrılıklarını ancak ideolojik planda yürütmek, fakat politik ödünlerden korkmamak, kaçınmamak; ortak noktalar üzerinde durmak ve bu ortak noktaları güçlendirmek için aralıksız ve sabırlı bir çalışma

MC nasıl oluşturuldu?

Gerçekten de, MC karşısında kendiliğinden oluştuğu varsayılan "cephe, dağınık, ilkesiz, programsız, neyin mücadelesini nasıl vereceğini saptamamış bir kalabalık değildir, olamaz. Nitekim, CHP-MSP koalisyonunun 18 Eylül 1974 günü sona ermesinden -ve bir anlamda devrilmesinden- sonra, biraraya gelen gerici-faşist karması partiler, oturdular, konuştular. Programlarını ortaya serdiler. Ortak bir program üzerinde anlaştılar. Neyi nasıl yapacaklarını, yani özü ve biçimini saptadılar. Birliklerini, cephelerini böylece sağlama almaya çalıştılar. Muhalefete karşı, birbirleri aleyhine söz etmemeyi, kurdukları cepheyi yıkmak-devirmek isteyenlere karşı ortak tavır almaları zorunluğunda birleştiler.

Yani onlar MC Cephesini böyle kurdular.

1. nci MC'nin düşmesi, pek çok etmenin birleşik sonucuydu. Ama bir noktası var ki günümüzde bazı tartışmalara açıklık getireceği için önemli. MC kendi kendine düşmedi. Düşürüldü. İşçi sınıfımızın, emekçi halkımızın, demokrasi için verdiği özverili çabalarla düşürüldü. Parlamento dışı savaşımın parlamento içi savaşımla bir ölçüde çakışması ve birleşmesi nedeniyle bu sonuca ulaşıldı. Hatta ulusal demokratik güçlerin birliği sağlanabilmiş olsaydı ömrü çok daha kısa olur, birçok yurttaşın ve gencin hayatı kurtarılabilirdi.

Fakat şimdi, 2. nci MC, yeniden ülkemiz başına çöreklenmiş durumdadır. Onlar ilk deneyimlerinin de yardımıyla, bu kez, işi baştan sıkı tuttular. Ne yaptılar? Aralarındaki ayrılıkçı noktalar üzerinde durmadılar. Sonra, ortak bir program üzerinde yeniden anlaştılar. Mevcut koşullarda elde edilmesi mümkün olmayacak kadar (kendi açılarından) ileri isteklerde ısrarlı davranmadılar. Birbirlerine karşı geçen sefer gösterdikleri hatalı tutumları sapladılar; bunları tekrarlamamayı kararlaştırdılar. Hatta, doğabilecek bazı aksamaları nasıl gidereceklerini gizli protokoller ile sapladılar. Birliklerini, cephelerini sağlama almaya, böylelikle demokrasi savaşımına karşı daha etkili, daha amansız olabilmenin ve "bir daha gelememek üzere gitmeleri"ni önlemenin koşullarını yaratmaya çalıştılar.

Yani onlar, ikinci MC'yi, aralarındaki nisbi görüş ayrılıklarını muhafaza ederek, örgütsel bağımsızlıklarını koruyarak ve ortak bir program da anlaşarak, yeniden kurdular. Bunu başardılar.

Gericilik ve faşizm güçlerinin, bu ikinci ihanet cephesinin, ne yaparlarsa yapsınlar, ömürlerinin uzun olmayacağına, emekçi halkımızın mutlaka bu cepheyi devireceğine inancımız var. Onların bu çabaları, işçi sınıfımızın ve ulusal demokratik güçlerin ardıcıl savaşımı ile mutlaka boşa çıkarılacak. Tarih, böyle, kendi çarkını geriye çevirmeye çalışanlara metelik vermiyor. İleriye, sömürüsüz ve baskısız bir toplumsal düzene, yani sosyalizme doğru gidiyor.

Fakat, gericilik ve faşizm güçlerinin gerçekleştirdikleri bu ihanet cephesine karşı, demokrasi taraflarının da Ulusal Demokratik Cephe'yi bir an önce oluşturmaları gerekiyor. Çünkü UDC, koşulların yarattığı bir zorunluk olarak ortaya çıkıyor. Üstelik kimse kimseye kendi ortak eylem programını, platform önerisini dayatmak, birlik için bunun kabul edilmesini ön koşul yapmak gibi bir anlayışa sahip bulunmuyor.

Bir forum düzenlenmeli...

Halk ve demokrasi düşmanlarının saltanatına son vermek, ileri, demokratik bir düzene el birliğiyle varmak, özgürlüğü ve demokrasiyi bütün yurttaşların malı haline getirmek gerek.

Böylesi bir hükümetin oluşturulması, UDC'nin oluşturulmasına, bu yolda somut adımların atılmasına bağlıdır.

Bugün gitlikçe genişleyen UDC taraftarları, böylesi bir somut adımın, bütün ulusal demokratik güçlerin ve onların örgüt temsilcilerinin eşithaklarla katılacakları bir forum olabileceğini önesürüyorlar.

Egemenliği ve iktidarı elinden bırakmamaya kararlı işbirlikçi-tekelci sermaye karşısında, bütün ulusal demokratik güçlerin, siyasal partilerin, sendikaların, örgüt ve kişilerin böylesi bir forumun gerçekleştirilmesi için çalışmaları günümüzün görevlerindendir.

Halk için, demokrasi için çalışanlar, halkla ve demokrasiye düşman bir cepheyi yeniden oluşturanlar kadar kararlı ve becerikli olmayı bilmelidirler.

YORUM — **Engin İDİL**

İhanet nerede?

Kışkırtılmamış ve yıllanmış Milliyetçi Cephe'ciler, Ulusal Demokratik Cephe gündeme girince, birden Cepheleşme düşmanı kesildiler. Son günlerde kuzu postuna bürünmeye çalışan bozkurtların Genel Sekreteri Albayrak, "Türkiye'yi cephelere bölmek, bu aziz ve mübarek topraklara ve büyük millete ihanet demektir" diyor.

Bir işten kimler korkar, kimler kızgındır bakıp, o işin halkımıza, ulusa, vatana ne ölçüde yararlı veya zararlı olduğunu kestirmek mümkün. UDC'den böylesine korkmaya başladıklarına ve yıllanmış cepheciliklerini unutup cepheyi ihanet saymaya kalkışmalarına göre, Ulusal Demokratik Cephe, emekçilerin ve demokratik güçlerin mutlaka birleşmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Albayrak, "hertürlü cephecilik hareketine karşı çıkmak her Türkvatandaşının görevidir" diyor. Milliyetçi Cephe'nin eski ve azimli ortağı MHP'nin 2. Milliyetçi Cephe'nin oluşması için herşeye razı olan MHP'nin bu önde gelen kişisi, çelişkinin ve yaptığı demagojinin farkında değil gibi görünüyor. Türkiye'yi cephelere bölmek, eğer onun dediği gibi ihanet se, o ihanet, bizzat kendileri ve ortakları tarafından çoktan başlatıldı. İlk cepheyi, şimdi cepheleşmeye ihanet diyenler kurdular ve adını da gerine getirme Milliyetçi Cephe koydular.

Aslında, cepheleşmeye, kendi sınıf çıkarlarının ve sınıf mücadelelerinin gereğini yerine getirdiler. İhanet falan değil, sınıf mücadelesinin belli bir oranın ürünüdür cepheler. Bu, kendi kendilerini "hain" ilan edenlerin kavramadıkları bir nokta vardır, o da, ihanetin cepheleşmede değil, "kimden yana, ne için, hangi çıkarlar etrafında, kimlere karşı cepheleşme" sorusuna verilen cevapta olduğudur.

Şimdi her türlü cepheleşmeyi ihanet olarak niteleyen ve birincisi yetmemiş gibi Cephe'nin ikincisini de kurmak için ellerinden geleni ardlarına koymamış olan kendi ifadelerine göre bu "hainler"; cepheyi, en gerici sermaye çevreleri adına, işbirlikçi-tekelci bir düzenin devamı adına; işçiye, köylüye, memura, dargelirliye, yani kısaca emekçi halka karşı kurmuşlardır. İhanet, cephesi, cepheleşmede değil bu kurduklarıdır. Ve bu gün, ihanetin kapitalist toplumun belli bir bunalım ve sınıf mücadelesi anında, doğal ve kaçınılmaz şekilde ortaya çıkan cepheleşmede değil, cephenin amacında ve sınıfsal özünde olduğunu kavrayamayanlar, kavramaz görünenler, sadece sermaye, vurgun, talan, cinayet cephesinin ele başıları değildir. Türkiye'de halâ, "Aman milleti cephelere bölmeyelim" diyen demokratlar da var. Halâ, sınıflaşma olgusu ve sınıf mücadelesinin böylesine keskinleştiği bir dönemde, "iyi niyet"lere, kişilerin iyiliğine güvenerek, "Aman kimseleri kırmayalım da şirin görünelim" diye düşünerek, somut gerçeğe gözlerini kapayanlar da var.

MHP Genel Sekreterinin Ulusal Demokratik Cephe konusundaki sözleri böylelerini uyarmalıdır. Kırk yıllık kışkırtılmamış cephecilerin, UDC önerisi ve gelişmeleri karşısında neden bunca telaşa kapıldıklarını düşünmelidirler.

İlerici, yurtsever demokrat güçlerin, halk güçlerinin doğruluğundan, Sermaye Cephecilerinin neden fayda umduklarını düşünmeli, ve bu yüzden de son günlerde tüm çabalarını ulusal demokratik güçleri bölmeye yönelttiklerini iyice görmeli ve sermaye cephecilerinin bu oyununa gelmemelidirler.

Politika'da yayınlanmakta olan dizisinde Birleşik Cephe: Halk Cephesi deneyleriyle ilgili yazı serisi bu konuda son derece öğreticidir. Çok değerlenmiş de olsa, dünyanın pek çok ülkesinde, Türkiye'deki olayların adeta ayrıntı tekrarlanmış olduğunu görmek, okumak ilginç olmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde, faşizmin tırmanış süresi içinde, faşist güçler, sermayenin diğer siyasal örgütleriyle Cephe'ler kurmuşlar, bunlara pek çok yerde "milliyetçi" adını vermişler ve hemen hemen her yerde, karşılarında halk cephelerini, demokratik cepheleri oluşturduğunu, cepheciliği ihanet olarak nitelemişlerdir. Yine başka ülkelerin anti-faşist mücadele tarihinden alınan dersler, çoğu yerde, sosyal demokratların ve küçük burjuva parlamenter siyasal örgütlenmelerin, "aman milleti cephelere bölmeyelim. Onlar yaptı biz yapmayalım" mantığıyla çıktıklarını, faşizmle karşılaşanların ve komünistlerle, sosyalistlerle, işçi sınıfıyla cephe kurmaktan için faşizmin kendilerini hiç de müşfik davranmadığını, ezildiğini acılı olaylarla göstermiştir.

Türkiye demokrat güçleri açısından, çeşitli ülkelerin antifaşist, anti-tekelci mücadele deneyimlerinden ders çıkarmak, denebilir ki, neredeyse yarım yüzyıldan beri, hiç bu kadar önemli ve acil bir ihtiyaç olmamıştır.

Bu ihtiyaç günümüzde şiddetle duyulmaktadır. İhtiyaç, ardından somut, kararlı ve çözümü gerektirir. Sermaye cephesinin gelikli elebaşılarının korktukları, ve kendi kendilerini "hain" ilan etme bahasına, "her türlü cepheleşmeye, karşıyız" demagojisiyle UDC'ye karşı çıkmaları da bunu bildiklerindendir.

İlaç işverenlerinin gizledikleri

Yaver ZEYTİNOĞLU

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının hazırlanamayacağı konusundaki tartışmaların en üst noktasına çıktığı bugünkü ortamda, işverenler, Planlama Teşkilatını giderek kendi amaçları doğrultusunda kullanmak istiyorlar.

1961 Anayasasının ilerici hükümlerine dayanılarak kurulan Devlet Planlama Teşkilatı, bilindiği gibi günümüze değin üç kez Beş yıllık plan hazırlanmıştı. Bu planlardan ilki, gerçekçi bir değerlendirme ile 1965-1967 döneminde ele alınmış ve uygulanmıştır. Daha sonra siyasal iktidarı ele geçiren güçlerin, Teşkilat kadrosunda büyük değişiklikler yapmasıyla, hazırlanan ikinci plan (1968-72) "sarı bir nitelik" taşımış ve nihayet 12 mart rejimlerinin yürürlükte olduğu sırada hazırlanan Üçüncü Beş Yıllık Plan (1973-1977) faşist özlemleri bünyesinde taşımıştır.

Bugün ise Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan özel ihtisas komisyonları raporları, giderek işverenlerin doğrultusunda, gerçeklerin kamuoyundan gizlenmesi amacıyla kullanılmaktadır. İşte bunlara en yeni örnek: İLAÇ SANAYİİ ÖZEL İHTİSAS KOMİSYONU RAPORU'dur. Gerek baskı ve kağıdı ile gerekse kapsamı yönünden, diğer komisyon raporlarından anında ayırt edilebilen bu rapora göre, Türkiye'de ilaç sanayiinde işverenlerin işçilere ödedikleri ücretler, maliyet girdileri içersinde ikinci sırayı oluşturmaktadır. İşverenlere göre bu girdiler, toplam girdiler içersinde yüzdü 17 paya sahip olmakta, İşverenler de bu oranı düşürebilmek için otomasyona gidilmesini istemektedirler. Oysa gerçek şöyledir:

Bir malın üretiminde kullanılan girdileri hesap ederken sermayenin maliyetini gösteren karı da hesaplamak zorunludur. Basite indirgemek gerekirse, A malının fabrika satış fiyatının saptanmasında şu üç ana öğe dikkate alınmalıdır: A'nın imalatçı fiyatı = Hammadde - işçilik - kâr

İLAÇTA İŞÇİLİK PAYI YÜZDE 8'İ GEÇMİYOR

Sermaye, yatırımı kârlı bulması halinde, üretimden kendine kalan kârdan yatırıma gerekli bir payı ayırır ve daha fazla kâr için daha fazla yatırım yapar. İlaç Sanayiinde de durum böyledir. Nitekim, komisyon raporundan 1976-1982 yıllarına ait rakamlar dikkate alınırsa, ilaç üretiminde hammadde işçilere ödenen para ve sermayenin kârı şöyle bir dağılım göstermektedir:

İşverenler, Planlama Örgütünü, gerçekleri gizlemek amacıyla kullanmaya başladılar

TABLO I
İLAÇ ÜRETİMİNDE MALİYET GİRDİLERİNİN PAYLARI (100 üzerinden)

Yıllar	Hammadde payı	İşçilik payı	Ambalaj payı	Sermaye kârı
1976	60	8	10	22
1977	60	8	10	28
1978	60	8	10	28
1979	60	8	10	28

kaynak: DPT OİK Raporu-1976

Tablo I'de görüldüğü gibi, ilaç üretiminde işçilik girdilerinin payı hiçbir zaman yüzde 17 değil aksine sabit bir düzeyde yüzde 8 dir. Buna karşın, üretimden sermaye sahibine kalan pay yüzde 28 gibi oldukça yüksek bir rakamdır. İlaç sanayii işverenleri, hammadde fiyatlarının yükseleceğini dikkate alarak, istihdamı daraltmayı, otomasyona gitmeyi düşünmekte ve bu konuda Planlama Teşkilatının da onayını almış bulunmaktadırlar. Oysa şurası unutulmamalıdır ki, ilaç işvereni halen işçiye ambalaj için ödediği paranın daha azını ödemektedir. Türkiye'de ilaç sanayiinde sermayenin kârı yüzde 28 olduğu sürece, Türkiye yabancı sermaye yönünden çok ilginç bir ülke olacak ve yabancı sermaye Türkiye'den transfer edeceği kârını Türkiye'de yeniden yatırıma dönüştürerek kârını en üst noktaya çıkarma amacı güdecektir.

SERMAYENİN VATANI YOKTUR

Unutmayalım, sermayenin vatanı yoktur, sermaye kâr nerede yüksek ise orada üretim yapacak, yatırım yaptığı ülkenin yasalarını da kendi lehine dönüştürmenin yollarını arayacaktır. Nitekim, yabancı sermaye teşvik önlemlerinden yararlanmak için istihdam rakamlarını yüksek tutacak, ihracat olanağına sahip olduğunu ileri sürecek, yatırım indirimi ve diğer teşviklerden yararlandıktan sonra istihdamı azaltmanın, otomasyona gitmenin yollarını arayacak, bu görüşlerine gerekçe olarak DPT'nin özel ihtisas komisyonu raporlarını kullanacaktır. Bugün için üretim artışı demek, sermayenin daha çok kâr sağlaması demektir.

İşverenlerin ileri sürdükleri gibi işçilik giderleri üretim maliyeti içersinde yüzde 8'in altında bir paya sahiptir. Bu işçilik giderlerine ise yine Komisyon raporunda belirtildiği üzere, mümessiller, müteşebbisler alınmaktadır. İşveren kendi aldığı ücretleri de işçi giderleri arasına sokarak maliyeti şişirmek, girdi paylarını hesap ederken, sermaye sahibinin cebine giden kısmı gizleyerek, işçilik ücretleri aleyhine yersiz ve yakışık almayan iddialarda bulunmaktadır.

Özetlenecek olursa ilaç sanayiinde kâr yüksek olduğu sürece yabancı sermaye Türkiye'de yatırıma gidecek, yabancı ülkelerde ana şirketin çıkarlarını da savunmak için hammadde girdi fiyatlarını artıracaktır. Yerli sanayiinin kendi payını artırması için tek yol, Türkiye'deki harcamalarını kısarak, artan üretimden daha fazla kar sağlamasıdır. Bu nedenle işçilik ücretlerinin yüksek olduğundan şikayet edilmekte ve planlama raporları ile gerçekler gizlenmek istenmektedir. Türkiye'de maliyeti artıran etmenler işçilik giderleri değil, sermayenin payından ödün vermeyen ve daha çok üretim daha çok kâr diyen tutumu ve tüketici üzerinde büyük rolü olan ambalaj ve tanıtma giderlerinin yüksekliğidir.

Politika okurları yazıyor

Ne kadar yürüyecek

Muhsin SALMAN
Havza
SAMSUN

Yürümek onların elindeyse yürütmemek bizlerin elindedir.. Şimdi yürümekte olan MC kervanının ne getirip ne götürdüğünü, nelere mal olduğunu beraberce yaşadık...İkinci MC adıyla bahsedebileceğimiz şimdiki hükümet modelini uzun uzun anlatmaya gerek yok. Diğer taraftan bu hükümetin milliyetçi iradesiyle iş başında olduğunu söylemek yanlış olur. Seçim devresinde şaibeli olan şimdi namuslu mu oldu? O zaman MASON olan şimdi, müslüman mı oldu? Yok öyle değildiyse, bunları söyleyenler birer YALAN MAKİNESİ. Böylelerinin hükümet etmesi ise, şimdiye dek başarı sağlayamadığı gibi şimdiden sonra da sağlayamaz.

5 Haziran umut günüydü Bütün demokratik kuruluşlar, ilerici aydınlar bir yerde birleşmişlerdi. Gözler CHP'ne dikilmiş mucize bekleniyordu. Beklenen değil beklenmeyen oldu. Çünkü; oylar din simsarları — nın menfaat dağıtıcıları aşiret beylerinin doğrultusunda toplandı. Bu arada seçim sonucu C. H. P hükümetinin kurulmasını ister gözüken SERMAYE'nin kimin için çalıştığı, kime hizmet ettiği bilinen bir gerçek.

Sonuç olarak bu meclisten MC'siz bir hükümet gözlemek iyi niyetten başka bir şey değildir.

Kurulmuş olan bu CEPHE en yakın zamanda dağıtılmalıdır. Amaç zoraki C. H. P hükümeti oluşturmak değildir. Amaç; Hakka, hukuka, emeğe saygılı...Atatürk ilkelerine bağlı laik bir hükümet oluşturmaktır.

MC'yi yıkmada büyük görev CHP'ne düşer. Bu arada tüm kuruluşlar da, temkinli davranıp, kışkırtmalara dikkat eder, planlı bir şekilde yürürse MC kervanı durur. Aksi takdirde çeşitli güç ve olumsuz durumlar meydana gelebilir...

Bu arada sol; bir araya gelebilirse, CHP'ye değil MC'ye karşı çalışıp ileri adımlar atabilir.

Amaç kendi aralarında dağılmak birbirlerine düşmek olmamalıdır.

Planlı bir şekilde, beraberlik sağlayarak cepheye göğüs gerilirse kervan duru aksi takdirde, daha çok kervanlar yürüyerek bu halkı ezer....

EZDİRMEMEK EZMEMEK OLMALI GAYE

UĞRAŞIMDA BEZMEMEK OLMALI AMAÇ

Politika'nın "grevdeki maden işçileri ile dayanışma" kampanyası

Dayanışma kampanyasına katılanlar toplanan paraları Yapı ve Kredi Bankası İstanbul Barbaros Bulvarı-Şubesinde 920036-8 ve Türkiye İş Bankasının Barbaros Bulvarı Şubesinde TAS-G/110 numaralı hesaplara yatırınız

Genel Toplam: 3.694.107.68

Banka makbuzunun tarih ve numarasıyla birlikte katılanların adlarını bir liste halinde Politika Gazetesine gönderiniz

Dünkü Toplam: 3.660.185.91

TÖB-DER Çaycuma Şubesi	1325
Yalova Teksir Gazetesi	1250
Nuran Okur	50
TÖB-DER Bartın Şubesi	4400
Turizm-İş Sendikası Genel Merkezi	1800
Yaşar Yüksel	100
Mehmet Çağlayan	50
Mustafa Kaya	50
Ankara Onkoloji Hastahanesi Çalışanları	600
TÖB-DER Yığılca Şubesi ve Ağaçlandırma İşçileri	2490
Karl Stiffel Dresdener	6758.47
Ada Uçar	863.30
Arşavin Papazyan İşçileri	8.300
Polimpeks İşçileri	740
TÜM-DER İstanbul Şubesi Üyeleri	3.645
Sttutgart Öğr. Der.	1500

23 Temmuz günü Maden İş'le Dayanışma Fonuna "Yüksel Karakurt"un adına çıkan 3 bin 50 TL Orman Bakanlığı çalışanları adına olacaktır. Düzeltir, Özür dileriz.

Bugünkü Toplam: 33.921.77

DİKKAT
Dayanışma kampanyamıza, yukarda yazılı banka şubelerine para yatırılırken karışıklığa meydan vermemek için banka makbuzları üzerine "grevdeki maden işçileriyle dayanışma kampanyası" ibaresinin yazdırılmasını özellikle rica ederiz.

Politika
SAHİBİ: Politika Basım ve Yayın A.Ş. adına Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) temsilen: Kemal TÜRKLER
Yayın Yönetmeni: Aydın ENGİN
Yazıişleri Müdürü: Aydın ŞENESEN
Teknik Yönetmen: Yavuz KÖSEMEN
Ankara Temsilciliği: İSTA (Süleyman COŞKUN)
Müessese Müdürü: [illegible]
ADRES (İSTANBUL): Yerebatan Caddesi, Taşsavaklar Sokak No: 5 Cağaloğlu
TEL: 27 77 12 27 69 09
BASKI: İstanbul Matbaası Tesisleri
ANKARA: İzmir Caddesi 20/27 Kızılay
TEL: 17 65 36 18 36 88
ANKARA BASKISI: EMAŞ Matbaacılık A.Ş
DAĞITIM: Hürriyet Gazete Dağıtım A.Ş.
Sayı: 1511 Yıl: 5 150 kuruş
İLAN TARİFESİ: Sütun santimi 3 sayfa 110 TL. İlan sayfası 100 TL. İstanbul Baskısı 70 TL. Kitap ilanları 50 TL.

Etiyopya, Somali saldırısını püskürttü

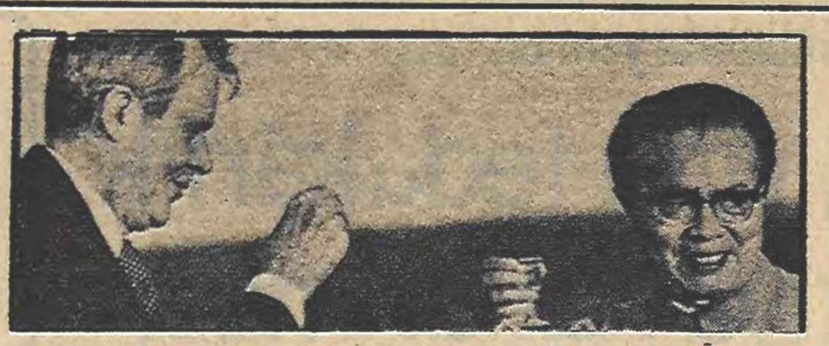
İşçiler, Devlet Başkanının çağrısı üzerine gönüllü olarak cepheye gidiyor

ADDİS ABABA - (THA - UPİ) Etiyopya Hükümeti yayınladığı resmi bir bildiride, Somali'nin, "asker, uçak, tank zırhlı araç ve ağır silahlarla giriştiği ve ülkenin üçüncü büyük kenti olan Dire Dawa'yı almayı hedefleyen topyekün saldırısını püskürttüğünü" ileri sürmüştür.

Etiyopya bildirisinde bin Somali askerinin öldüğü, bir o kadarının da tutsak edildiği iki uçağın düşürüldüğü, sekiz tankın ele geçirildiği ve diğer bazılarının yok edildiği ve çok sayıda silah ve cephane ele geçirildiği belirtilmektedir.

Yaklaşık 150 bin kişinin yaşadığı ve ülkenin en önemli demiryolu ve endüstri merkezi olarak bilinen Dire Dawa, aynı zamanda Ogaden Çölü Savaşında kilit noktası niteliğindedir.

Öte yandan Etiyopya Devlet Başkanı Mengistu Haile Mariam'ın hafta sonunda yaptığı genel seferberlik çağrısına binlerce işçi karşılık vermiş ve Assab Limanında savaş yanlısı gösteriler düzenlenmiştir.

ABD Dışişleri Bakanı, Çin Başbakanı Hua ile önce kadeh tokuşturdu....

sonra pirinç pilavını Çin usulü ile yemeğe başladı...

ABD DIŞİŞLERİ BAKANI VANCE ÇİN YÖNETİCİLERİYLE GÖRÜŞÜYOR

PEKİN (THA-UPİ)- Dört günlük resmi bir ziyaret için Çin Halk Cumhuriyetine giden ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance'ın Çinli yetkililer ile yaptığı görüşmeler devam etmekte. Asya ve Avrupa politikası hakkında Çinli yetkililere bilgi vermiştir.

Lagos'taki Konferansa çeşitli ülke ve kuruluşların temsilcileri katılıyor

Dünya "Irkçılıkla Mücadele Konferansı" çalışmalarına başladı

Waldheim Konferansın Dünya Barışı açısından önemini vurguladı.

Brejnev: "Sovyet halkı ırkçı rejimleri mahkum etmektedir"

LAGOS-(ANKA-DPA) 67 ülkeden temsilcinin katıldığı "Dünya Irkçılıkla Mücadele Konferansı", Nijerya'nın Başkenti Lagos'ta çalışmalarına başlamıştır. Çeşitli dünya ülkelerinden başka Birleşmiş Milletler Özel İhtisas Komisyonları, Kurtuluş Örgütleri, Sendikalar ve amacı ırkçılığı ortadan kaldırmak olan çeşitli dernekler de konferansta temsil edilmektedir.

Konferansı açış konuşmasını yapan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim, Güney Afrika'nın ırkçı beyaz azınlık yönetiminin siyasetlerinde değişiklik yapmaması halinde, bölgedeki ırk çatışmasının kontrol edilmez boyutlara ulaşacağını ihtar etmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Güney Afrika'da yaşayan beyazlara da dolaylı bir çağrıda bulunarak "şiddet olaylarına ve giderek kanlı bir ırk kavgasına yol açabilecek bu siyasetleri destekleyen kadın erkek herkesin kafalarında ve yüreklerinde bir değişiklik olması şarttır" demiştir. Waldheim, Konferansta ele alınacak konuların, dünya barışı için büyük önem taşıdığına da işaret etmiştir.

Öte yandan Konferansa bir mesaj gönderen Sovyetler Birliği Yüksek Konsey Başkanı ve Komünist Partisi Genel Sekreteri Leonid Brejnev, Güney Afrika'da barış ve güvenliğin, ancak bölgedeki ırkçı rejimlerin parçalanmasıyla sağlanabileceğini belirtmiştir. Leonid Brejnev, TASS Ajansı tarafından yayınlanan mesajında ırkçı rejimlerin parçalanmasının genel dünya barışı için de önemli olduğunu belirtmiş, Sovyet Halkının "Güney Afrika ve Rodezya'daki ırkçı azınlık rejimlerinin caniyane siyasetlerini mahkum ettiğini ve bu rejimlerin tecrit edilmesini arzuladıklarını" söylemiştir.

Olaylar ve gerçekler

Ayşe Bilge DİCLELİ

Zaire'de ne, neyin bedeli

Zaire topraklarının onda biri artık Federal Almanya'nın sayılıyor. Tabii, Federal Almanya aracılığıyla NATO ülkelerinin. Devlet Başkanı Mobutu Sese Seko, 3 milyon metrekarelik Zaire topraklarının Tanzanya ve Zambiya sınırındaki bölümünü 50 milyon dolar karşılığında bir Federal Alman füze yapımı şirketine kiralamış bulunuyor. Bundan sonra bu topraklarda bu şirket istediği gibi at oynatacak. Deneme yapmak isterse, deneme yapacak. Üs isterse üs kuracak, tesis isterse, tesis kuracak. İsterse de hepsini birden.

Bilindiği gibi, Zaire'de kısa bir süre önce filizlenen ilerici bir hareket, ülke ekonomisinin Mobutu rejimi tarafından emperyalist mihraklara peşkeş çekilmesine son vermek için harekete geçmişti. Mobutu rejiminin Zaire halkına baskı, zulüm, açlık ve yokluktan başka hiçbir şey getirmediğini vurgulayarak bu sömürü ve tahakküme son verilmesini istemişti. Bu istek, Zaire halkının en doğal isteğiydi elbette. Ancak Mobutu Sese Seko'dan çok, emperyalizm karşı çıktı buna. Ve Federal Almanya'dan İngiltere'ye, Amerika'dan Fransa'ya dek keselerin ağzı açıldı, depolardaki askeri malzemeler piyasaya çıkarıldı. Fas, Mısır gibi gerici rejimler Zaire'ye asker gönderdiler. Zaire'nin iç olayları, uluslararası bir soruna dönüştürüldü. Katanga'dan filizlenen hareket kan ve ateşle bastırıldı.

Zaire olayları sırasında sosyalist ülkeler de iftiraya tutuldular. Sovyetler Birliği, Küba ve Angola başlıca hedef olarak gösterildiler, Katanga askerlerine yardım ettikleri iddiasıyla, emperyalist müdahele dünya kamuoyunun gözlerinde haklı gösterilmeye çalışıldı.

Katanga askerleri ve Kongo Ulusal Kurtuluş Cephesi yenilgiden sonra güç toplama dönemine girdiklerini, Zaire halkının ulusal kurtuluş savaşımından hiçbir şekilde ödün vermeyeceklerini, daha kararlı ve güçlü bir savaşıma hazırlandıklarını açıkladılar.

Mobutu Sese Seko ise, Zaire'yi emperyalizmin askeri bir üssü durumuna getirecek son "alışverişle" işi, ekonomik bağımlılığı artırmanın çok daha fazla ötesine götürdü. Bir silah şirketine toprak kiralamak demek, NATO ülkelerine, bölgede istedikleri gibi at oynatma izni vermekle eşanlamlı. Dünya üzerindeki deneyler bunu gösteriyor. Ve bu, yalnızca Zaire halkının değil, tüm Afrika halklarının geleceğini tehdit anlamını da taşıyor. Çünkü NATO'nun Afrika üzerindeki emelleri de bugün için sır olmaktan çoktan çıkmış bulunuyor.

Tabii Mobutu'nun füze şirketine "gelin sizinle bir anlaşma yapalım. Ben size şu kadar para karşılığında topraklarımın onda birini vereyim" demesi de pek olası değil. Gerçi işbirlikçilerden, bu ve bunun gibi teklifler beklemek doğaldır, ama gözüken o ki, Mobutu "gelin beni bu ilericilerden kurtarın" derken vermiş bu sözü. "Yardım"ların karşılığı bu yani. Ünlü emperyalist "yardım"ların nerelere götüreceğinin açık kanıtı. Emperyalist "yardım"ın bedelinin neyle ödendiğinin açık göstergesi.

Kuşkusuz bugün için Mobutu, Zaire topraklarını "kiraya" vermiş bulunuyor. Emperyalist ülkeler Afrika kıtasındaki çıkarlarını korumak için bu topraklardan yararlanmaya çalışacaklar. Ne var ki, Kongo Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin açıklamalarını da unutmamak gerekiyor. Zaire halkının bütün bu gelişmeleri yalnızca seyredeceği ve bütün bunların bedelini ödetmeyeceği yanılgısına da düşmemek gerekiyor. Çünkü dünya çapındaki deneyler, bunun böyle olduğunu da gösteriyor.

İngiltere de Sovyet. uyarısını cevaplandırdı

Fransa, Güney Afrika'nın nükleer deneme yapacağını saptadı

PARİS-(THA - UPİ)- Fransa Dışişleri Bakanı Luois de Guiringaud, Güney Afrika'nın bir nükleer patlama yapmaya hazırlandığına ilişkin bilgi aldıklarını açıklamıştır. Guiringaud bir uyarıda bulunarak, böyle bir nükleer denemenin Güney Afrika'nın sorunlarının barışçı yollarla çözülmesi olasılığını tehlikeye düşüreceğini sözlerine eklemiştir.

" Barışçı amaçla yapılan bir atom denemesini kimse bir nükleer patlama denemesinden ayırt edemez. Güney Afrika'yı uyararak böyle bir patlamanın Güney Afrika'da şimdi barışa yönelen bütün çabaları tehlikeye atacağını düşündüğümüzü ve ülkelerimiz arasındaki ilişkilerde ciddi sonuçlar doğuracağını bildirdik. " demiştir.

Öteyandan İngiltere Başbakanı James Callaghan Leonid Brejnev'in Güney Afrika'nın nükleer silahlar geliştirdiğine ilişkin, 10 gün önce gönderdiği uyarıda mesajına cevap vermiştir.

Dışişleri Bakanlığının bir sözcüsü, Callaghan'ın cevabı ile ilgili olarak yaptığı yorumda Güney Afrika'nın nükleer silahları geliştirdiği gerçekse ve bir denemeye hazırlanıyorsa, bunun işleri çok ciddi olarak karıştıracağını ve İngiltere'nin durumu şiddetle kınaması gerektiğini söylemiştir.

Devrik Pakistan Başbakanı Butto'nun idamı istendi

LAHOR (A.A)- Pakistan'ın eski kara kuvvetleri komutanı, emekli General Gül Hasan, Lahor'da düzenlediği basın toplantısında bir süre önce Butto'yu devirerek yönetimi devralan silahlı kuvvetler başkomutanı Ziya Elhak'ın Pakistan'ın "Kurtarıcısı" olduğunu söylemiştir.

Gül Hasan, Butto zamanında, hükümete muhalif olanların hapse atıldığını, işkenceye maruz bırakıldığını ve kaçırılarak öldürüldüğünü iddia ederek "bütün bu suçlar, Butto'nun idam sehpasına gitmesine yeterdir" diye konuşmuştur.

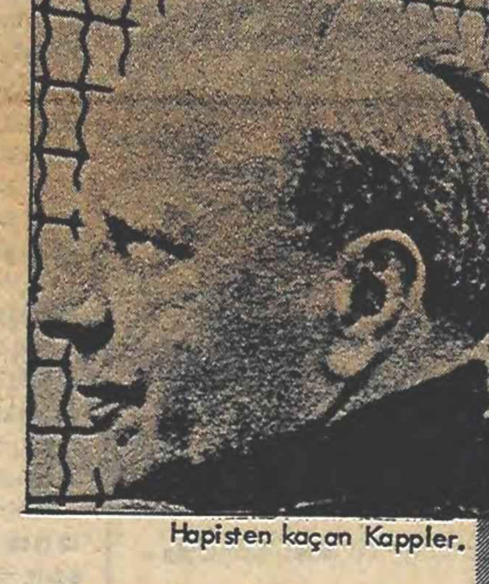
KAPPLER OLAYI

Roma Belediye Başkanı Argan

Argan: Kappler olayı Mussolini'nin kaçırılışını anımsatıyor

İtalya'dan kaçırılan 335 İtalyan partizan öldüren eski Nazi subayı Kappler'in şu andaki durumu, pek çok tartışmalara ve gösterilere neden oldu. Bu gösterilere katılanlar arasında İtalya'nın başkenti Roma'nın belediye başkanı Giulio Carlo Argan da bulunuyor. Geçen Ağustos ayında yapılan belediye seçimlerinde sosyalist komünist listenin adayı olarak seçimleri kazanan 68 yaşındaki Argan, Federal Almanya büyükelçiliği önünde düzenlenen gösteride de aktif bir yer aldı. Aşağıda Kappler'in kaçırılışı konusunda, kendisiyle "Spiegel" dergisinin yaptığı röportajı yayınlıyoruz:

Hapisten kaçan Kappler.

SPİEGEL: Sayın belediye başkanı, kentiniz 1944'lerdeki cinayete sahne olmuştu. Bu cinayet sonucu Kappler ömür boyu hapse mahkum edilmişti. Romalılar, bu son kaçırma olayına özellikle karşı çıkıyorlar. Siz de bu düşüncelere katılıyor musunuz?

ARGAN: Tamamen,. Bu savaş suçlusunun kaçırılması, İtalya'nın devlet otoritesinin adalet duygularımızın ve Adriyatik mağaralarında katledilenlerin anılarının adi bir biçimde zedelenmesi anlamına geliyor.

SPİEGEL: Sizce hangisi daha önemli? İtalya güvenlik makamlarının bu tutukluyu ellerinden kaçırmaları mı, ya da Kappler'in geleceğinin Almanlar tarafından belirlenecek olması mı?

ARGAN: Kappler çiftini ellerinden kaçıran muhafızların dikkatsizliğine kızdık. Ancak, Romalı vatandaşlar ve ben, kızgınlık krizlerine kapılmıyoruz. Olayı daha çok moral ve politik bir açıdan değerlendiriyoruz.

SPİEGEL: Nasıl peki?

ARGAN: Suçlu olan Kappler'e gerek Gaeta tutukevinde, gerekse Roma'daki askeri hastanede olağanüstü insancıl bir biçimde davranılıyordu. Bu koşullar altında kaçırılması, ne yazık ki, Nazilerin kendisi hakkında verilen hükmün öcünü alma girişimine dönüşüyor. Bu bizi üzüyor, ve ayrıca demokrat ve dost bir ülke olarak görmek istediğimiz Federal Almanya'ya da acıyoruz. Federal Almanya'da bu olaya gelecek tepkiler bize Almanya'nın Nazi geçmişini ne denli tarihe gömdüğünü ölçme olanağını tanıyacaktır.

SPİEGEL: İtalya da solcular, Kappler'in kaçırılmasının ancak İtalya'daki ve Federal Almanya'daki neo faşistlerin yardımlarıyla mümkün olabileceğini ileri sürüyorlar.

ARGAN: Buna yalnızca solcular değil, tüm demokratik partiler inanıyor. Alman büyükelçiliği önüne Roma halkının Almanya'ya karşı duygularını ve protestomuzu göstermeye gittiğimizde, yanımda yalnız kendi belediyemin solcu elemanları değil, Hıristiyan Demokratların grup yöneticileri de vardı.

SPİEGEL: İtalyanlar ve şu anda da Romalılar, Kappler'in kurtarılmasıyla alay edildiği duygusuna kapılıyorlar. İtalyanların Almanlara yöneltikleri katı önyargılar bu umulsuzluğun bir ifadesi mi?

ARGAN: Hayır, hayır. Size, biz İtalyanların olayı nasıl değerlendirdiğimizi söyledim. Şimdi merakla Almanların ne yapacaklarını bekliyoruz.

SPİEGEL: Roma kentinin de destekle diği İtalyan hükümeti, Kappler'in geri verilmesini istiyor. Alman yasaları ise bir Alman'ın geri verilmesine olanak tanımıyor.

ARGAN: Bu zor hukuksal sorunları ben çözümleyemem. İnsanın kendi ülkesindeki yasaları bile ezberlemesi mümkün değil, kaldı ki, yabancı bir ülkenin yasalarını ezberleyebilsin. Fakat olayın moral ve politik anlamına bir kez daha dikkat çekmek istiyorum. Moral açıdan bakıldığında, bir hükümlüyü bir cezadan kurtarmak, bu suçlunun işlediği suça yasallık kazandırmak anlamına geliyor. Bu nedenle bir kişinin sorumluluğu, tehlikeli bir biçimde tüm Almanya'nın omuzuna biniyor.

SPİEGEL: Bu sözlerle Federal Almanya'nın hemen Anayasa değişikliği yapması gerektiğini mi söylemek istiyorsunuz?

ARGAN: Ben hukuksal yanı tartışmak istemiyorum. Fakat, Federal Almanya kendi hukuk standartlarına bu denli bağlı kalacaksa neden biz de böylesine bir cinayeti işleyenlere ömür boyu hapis cezası öngören hukuk standartlarımıza bağlı kalmayalım?

SPİEGEL: Kappler, cezasının 29 yılını doldurmuştu. Bu, Almanya'da bu tür suçları işleyenlerin yattıkları süreden bile daha fazla.

ARGAN: Kappler 335 insanı öldürmüştü. Eğer bu türlü hesap tutulacak olursa, öldürdüğü her bir kişi için yalnız bir ay hapis yatmış bulunuyor. Bu da çok fazla bir süre değil.

SPİEGEL: Yani Kappler'i affetmiyorsunuz. Sizce bu olay Federal Almanya-İtalya ilişkilerini ne yönde etkileyecektir?

ARGAN: Dürer, Goethe ve Hölderlin dönemlerine dek uzanan İtalya ile demokratik bir Almanya arasındaki dostluk, şu anda da geçerlidir ve her zaman geçerli olacaktır. Ancak Kappler'in Roma'daki suçlarını yasal olarak onaylanan bir Almanya ile dostluk kuramayız.

SPİEGEL: Almanya'da kimse Kappler'in suçunu savunmuyor. Oysa İtalya'da, Kappler geri verilmezse, Almanların anti-faşist olmadıkları görüşünü bile ileri sürenler var...

ARGAN: Ben de aynı kanıdayım.

SPİEGEL: İtalya'nın Kappler'i tutuklu olarak tutmasındaki istek, partizanların o dönemdeki savaşımları açısından bir sembol kişiyi elde tutmak gibi psikolojik ve politik bir nedene dayanmıyor mu? Resistenza direniş hareketinin 32 yıl sonra böyle bir "düşman"a gereksinimi var mı?

ARGAN: Hayır. Direniş hareketi, yalnız Alman işgalcilerin ve faşist baskılara ilişkin dönem ile kısıtlanamaz. Bu haraketi çok daha geniş bir biçimde ele almak gerekir. Bize göre kurtuluş, her ülkede süregiden politik süreçtir, ve her doğru politika sürekli kurtuluşun bir anıdır. Bu anlamda özgürlüklere düşman güçlere karşı resistenza (direniş) devam etmektedir.

SPİEGEL: Ülkeniz vatandaşlarından çoğunluğu, Kappler olayını asker çizmeleriyle simgelenen çirkin bir Almanya tablosu çizmede kullanacağa benziyor. Yani geçmişe sünger çekilmiyor?

ARGAN: Ben tarihçiyim ve Alman kültürüyle uzun süre ilgilendim. Bu nedenle Federal Almanya'dan asker çizmeleriyle ülkemizi çiğneyen adamların çıkmasını istisna ya da daha çok tarihsel bir kaza olarak nitelendiriyorum. Kappler'in kaçırılması ise bana 1943 Eylülündeki Mussolini'nin Gran Sasso tutukevinden Skorzeny tarafından kaçırılışını anımsatıyor.

SPİEGEL: Ne var ki Skorzeny'den farklı olarak Kappler'in yalnızca küçük bir sempatizan çevresi var.

ARGAN: Olabilir. Yine de İtalyan kamuoyu Kappler olayını çok ama çok katı bir biçimde değerlendiriyor. Bu olayda, bir savaş suçlusunun kaçırılması ile Almanya'daki belli çevrelerin intikam amacını güttüğünü görüyor.

Çin'de yeni parti anatüzüğü parti içi disipline ağırlık verilecek

PEKİN (THA)

Çin'de II. parti kongresi'nden sonra düzenlenen parti yeni ana tüzüğü gereğince parti içi disipline ağırlık verilecektir.

Bu arada Çin Komünist Partisi Başkan Yardımcılarından eski Mareşal ve Savunma Bakanı Yeh Çien Yıih, bir açıklama yaparak "parti kanallarından parti içi eleştiri yapılması gereklidir" şeklinde konuşmuştur.

Ayrıca yeni parti ana tüzüğü gereğince parti üyeliklerine adaylıklarını koyanlar, bir yıllık deneme süresine tabii tutulacaklar ve ancak kendilerinden emin olunduktan sonra parti asil üyeliğine kabul edileceklerdir.

Güney Afrika'daki baskıya dayanamayan beş avukat Lesotho'ya kaçtı

MAPUTO, MOZAMBİK (THA-TASS)

Güney Afrika'daki baskıya dayanamayan beş beyaz avukat gene bir Afrika ülkesi olan Lesotho'ya kaçmıştır.

Kaçanlar arasında, kısa süre önce bir grup kara Afrikalıyı savunan P. Naidoo adlı kadın avukat da bulunmaktadır. Verilen bilgilere göre Güney Afrikalı ırkçılar kadın avukatın kara Afrikalıları savunmasını bağışlamamışlar ve kendisine türlü yöntemlerle baskı uygulamışlardır.

Ürdün hapishanelerindeki Filistinliler açlık grevine başladı

BEYRUT (A.A)- Filistin Haber Ajansı "WAFA" Ürdün'ün Başkenti Amman'daki hapishanelerde bulunan Filistinli gerillaların, bütün siyasi tutukluların serbest bırakılmasını temin için açlık grevine başladıklarını haber vermiştir. WAFA, Ürdün'de halen 200 kadar Filistinlinin hapishanelerde bulunduğunu belirtmiştir.

Ajans, Arap Zirve Konferanslarında alınan kararlar gereğince, İsrail'e karşı ortak mücadele veren tüm Arap Ülkelerinin Filistinli gerillalara yardım etmelerinin şart olduğunu bildirmiştir.

İzvestiya: "Yeni FBI başkanı düzeni sağlayamaz

MOSKOVA-(THA-UPİ) - Sovyetler Birliği Hükümetinin resmi organı İzvestiya Gazetesi, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Jimmy Carter'ın, Federal Yargıç Frank Johnson Jr.'u Federal Soruşturma Bürosu (FBI) Başkanlığına seçmesiyle ilgili yorumunda, "yeni atama kanun ve düzeni getirmeyecektir" demiştir.

Sovyetler hasta olan Yahudi Bilgine göç izni verdi

MOSKOVA (THA) — Sovyetler vize makamları ağır hasta olan Yahudi asıllı bir matematikçinin ailesiyle birlikte İsrail'e göç etmesine izin verildiğini açıklamıştır.

Grigoryi Cudnovski adlı 26 yaşındaki matematikçiyle birlikte 30 yaşındaki kardeşi 70 yaşındaki babası ve 68 yaşındaki annesi de bir yıldan beri peşinde oldukları göç iznini alabilmişlerdir.

ANAYASA MAHKEMESİ ESKİ BAŞKANI MUHİTTİN TAYLAN İSTA'YA ÖZEL DEMEÇ VERDİ

"Yasama organının denetiminden kaçmak istendiği sürece Meclis Başkanı seçilemez"

● Taylan, yasama organının çalışmamasının Anayasa'ya ters düştüğünü belirtti

ANKARA-(İSTA)- Sivas CHP Senatörü ve Anayasa Mahkemesi eski Başkanı Muhittin Taylan, Meclis Başkanının seçilememesinden ötürü yasama organının çalışamamasının Anayasa'ya ters düştüğünü belirtmiş, "İktidar, Meclis Başkanlığını kendi yapısı içinde çözmek, ya da yasama organının denetiminden kaçmak istediği sürece sorun çözüm bulunamaz" demiştir.

Taylan, İSTA'ya verdiği özel demeçte, Meclis Başkanı seçiminin yapılamamasının Türk demokrasisini çıkmazlara sürüklemekten başka bir işe yaramayacağını da ifade etmiş, şunları söylemiştir:

"Bilindiği gibi yasama organları, devletin temel yapısını oluşturan güçlerden en önemlisidir. TBMM'nin görev ve yetkileri Anayasa'nın değişik 64'üncü 65 ve 66'ıncı maddelerinde belirtildiği gibi genel olarak başta kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak, devletin bütçe ve kesin hesap yasa tasarılarını görüşmek ve kabul etmek, sıkıyönetim ilan etmek, kuvvet kullanılmasına izin vermek, Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve uluslararası kurullarla yapılacak antlaşmaları onaylamaktadır.

Devletin öteki kurum ve kuruluşlarının sağlıklı olarak çalışabilmeleri de yasama organlarının işlerliğiyle sağlanabilir.

Millet Meclisi 4 yıllık yasama dönemi sona ermeden genel seçimlerin yenilenmesine karar vermiş ve bu seçimlerle, Cumhuriyet Senatosunun üçte bir üyesinin yenilenmesine ilişkin seçimler 5 Haziran 1977 gününde yapılmıştır.

13 Haziran'da TBMM'nin yeni seçilen üyelerinin and içmelerinden sonra Meclisler göreve başlamışlardır. Yasama Organları Genel Kurullarının çalışabilir duruma gelmesi önce Başkanlık Divanlarının daha sonra da komisyonların kurulması ve göreve başlamasıyla gerçeklik kazanır. Cumhuriyet Senatosu kendi başkanını ve Başkanlık Divanının öteki üyelerini seçmiş, 1-2 istisnasıyla komisyon seçimlerini de gerçekleştirmiş bulunmaktadır.

Millet Meclisi de, Başkanlık Divanının ve Komisyonlarının kurulmasıyla çalışır duruma gelebilecektir.

Başkanlık Divanlarıyla ilgili kurallar Anayasa'nın 84'üncü, Yasama Meclislerinin çalışmalarını düzenleyen içtüzükler ilgili kurallar da 85'inci maddelerinde yer almıştır.

Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 8, 9, 10, 11 ve 20'inci maddelerinde geçici ve sürekli Başkanlık Divanları, Başkan seçimi, Siyasi Parti Gruplarının, Meclis çalışmalarında temsili ve komisyonların kurulmasıyla ilgili kurallar belirtilmiştir.

Yasama Meclislerinin ilk toplantı gününden bu yana 2,5 aya yakın bir süre geçtiği halde Millet Meclisinde Başkan bile seçilememiştir. Gerçi ne Anayasa'da ne de İçtüzüklerde Başkanlık Divanlarının ve Komisyonların belli bir süre içinde kurulmasını öngören bir kural yoktur. Ama hemen belirtmek gerekir ki, Yasama Organlarının derhal çalışır duruma getirilmesi, buyruğu onların Anayasa'daki yerinden ve kullandıkları yetkilerin ve yerine getirdikleri görevlerin öneminden, kısacası Anayasa'nın özünden çıkmaktadır. Bu öylesine yüce bir organda çalışmaların aksatılabileceği düşünülmediği için de Anayasa'ya ve İçtüzüklere konuyu düzenleyen kurallar konulmamıştır.

Demokrasinin ve hukuk devletinin gereği olması, devlet yönetiminin düzeni içinde yürütülmesi, Yasama organının işlerliğine bağlı olduğu için bunu engelleyen tüm davranışların Anayasa'ya ters düşeceğinden kuşku yoktur.

İktidar Meclis Başkanlığını kendi yapısı içinde çözmek, ya da Yasama Organının denetiminden kaçmak istediği sürece sorunun çözüm yolu bulunacağını sanmıyorum. Bu tutum, onu uygulayanlara demokrasimizi daha derin çıkmazlara sürüklemekten başka bir yarar sağlayamaz. Bu durumda, iktidarın CHP ile diyalog kurması ve "bugün bir parlamento geleneği niteliğini kazanan centilmenlik anlaşması kararına uyması kanımca en doğru çözüm yoludur."

Millet Meclisi MSP Grubu sözcüsü Şener Battal, Meclis Başkanının Kasımdan önce seçilebileceğini ummadığını söyledi

ANKARA-(İSTA)- Millet Meclisi MSP Grubu Sözcüsü Şener Battal, Meclis Başkanının Kasım başına kadar seçilemeyeceğini tahmin ettiğini, bu süre içinde Meclis çalışmalarının yitirilen zamanın telafi edilmesi gerektiğini söylemiştir.

Battal, İSTA Muhabirinin bir sorusu üzerine yaptığı açıklamada MSP Grubunun Meclis Başkanının seçilmesini arzu ettiğini öteki partilerin de bu yolda olduklarına inandığını belirtmiş, Başkanın seçilmemesini partiler arasında başlayan polemiğe bağlamıştır. Meclis Başkanı seçiminde bugüne kadar karşılaşılan güçlüklerle bundan sonra karşılaşılabilecek güçlükleri ayrı ayrı inceleme gerektiğini savunan Battal özetle şöyle demiştir:

"Simdiye kadar hükümet teşkili çalışmalarıyla, Millet vekilleri seçim sonrası psikolojik gerginliklerine yeni bir yorgunluk kattılar. Hükümet kurulduktan sonra Milletvekillerinin bu ruhsal yorgunluğuna, ev arama, taşınma, eski işini tasfiye sorunları da eklenince Meclis'te çoğunluğu temin güçlüğü ortaya çıktı. Gruplar Meclis'in toplanması için gayret gösterdilerse de devam eden milletvekilleri de sonuçsuz kalan oturumlardan sonra devamsızlığa başladılar. Parlamento heyetinin de sosyal psikolojisi vardır. İşte bu sosyal psikolojisi vetiresine göre Meclis Başkanı seçimi bugüne kadar mümkün olmadı. Önce bu konunun dağılma noktasını tespit ettikten sonra Meclis Başkanı seçimini ve adayları konuşmak mümkün olabilecektir. Siyasi partiler sözcüleri Meclis Başkanı konusunda birbirlerini suçlayıcı yersiz polemikten uzak olmalıdırlar. Çünkü tenkit ettikleri konularda kendilerinin de payları bulunmaktadır. Bu mevcudiyetle polemikler partiler arası yaratığı kadar meselenin çözümünü de geciktirebilir."

İstanbul'daki Fatih ormanında yangın çıktı

İSTANBUL (AA) Ayazağa'daki Fatih Ormanında dün yangın çıkmıştır. Yangın, ağaçlandırma sahası ile fidanlık bölgeyi etkisi altına alarak, kısa sürede gelişmiş ve 5 kilometrelik bir ormanlık alanı sarmaya başlamıştır. Yangının kontrol altına alınabilmesi için bütün olanaklar seferber edilmiştir. Yangının Kemerburgaz'daki çöplükten çıktığı tahmin edilmektedir.

MC; sadece sonuçtur, sebep sistemdir...

(Baş tarafı 1inci Sayfada)

Bugün yoğunlaşan bunalım, bunalımın bir parçası durumundaki MC anlayışı dahil olmak üzere, temeldeki toplumsal sistemin bir sonucudur. Döviz kaynaklarını kurutup neredeyse durmak çizgisine gelen bir sanayi, kuruluşunu büyük ölçüde dışa bağımlı olarak ve "montajcı" özelliklerle gerçekleştirdiğinden bu perişanlığın içindedir. Toplumsal sistem egemen sınıfın tüm israf ve vurgunlarına açık olduğu için döviz rezervleri böylesine kolayca eritilmiştir. Aynı sistemin kendi sonradan görmüşlüğüyle orantılı ilkellikteki kâr hırsı, Türkiye'nin karayollarını onbinlerin mezarına dönüştürmüştür. Kentleşmenin böylesine sağlıksız bir kargaşaya dönüşmesi, doğal nimetlerin kitlelere kapanarak küçük azınlıklara sunulması, aynı toplumsal sistemin Türkiye koşullarındaki sonuçlarıdır. Bunun da ötesinde, MC'nin bünyesindeki faşist unsurlar, doğrudan doğruya sistemin oluşturduğu ve gelişen sınıfsal muhalefete karşı kendi silâhlı koruyuculuğu görevini yüklediği gelişmelerdir.

Türkiye kapitalizminin en bunalımlı bir döneminde siyasal iktidarda MC'nin bulunması hem şanssızlıktır hem de bir şanstır: Şanssızlıktır, çünkü MC'nin olağanüstü beceriksizliği asıl nedenlerin gözden kaçmasına sorumlu olarak sadece MC'nin görülmesine yolaçabilmektedir. Şanstır, çünkü, MC, geçerlikteki toplumsal sistemin ve iktidardaki egemen sınıfın en yalın, en açık biçimde sergilendiği bir anlayışın çerçevesidir. Halk kitleleri, MC'nin sadece bir sonuç olduğu gerçeğini gözden kaçırmadıklarında, asıl nedenleri ve sistemi belki en belirgin olarak MC döneminde görebilmektedir. MC iktidarlarının kitlelere getirdiği yıkım elbette çok ağırdır ama, bu yıkımın kitlelerin toplumsal bilincine ve kendi yarınlarına doğru gelişmelerine katkıları da aynı ölçüde büyük olmaktadır.

Türkiye'de demokrasiye açık ve uygar, çağdaş bir siyasal iktidar yerine 1977 seçiminin faşizme açık bir anlayışı iktidara getirmesi elbette olumsuzdur. Ama bu, dünyanın sonu demek değildir. Kitlelerin tarihinin bir büyük dersi de, en olumsuz gözüken durumlardan bile en olumlu gelişmelerin hız alabileceğidir.

İsmail Cem

Sanayiciler hükümete yeni bir rapor verdiler

Halktan, yine fedakârlık ve sıkıntıya katlanması isteniyor

● Raporda, döviz bulmak için uluslararası kuruluşlarla görüşme masasına oturmak gerektiği de belirtildi

ANKARA-(ANKA)- Sanayi Odaları Birliği Hükümete "sanayiin güncel sorunları" adı altında yeni bir rapor vermiş ve raporda ekonomik alanda alınması istenen önlemleri belirtmiştir. Sanayii Odaları Birliği Başkanı Sakıp Sabancı'nın imzası ile hükümete sunulan raporda "daralan iktisadi çemberi kırmak bütün toplum kesimlerini etkileyecek fedakarlık ve sıkıntı önlemleriyle mümkündür" denilmiştir. Döviz darboğazına ilişkin görüşlerin de açıklandığı raporda, uluslararası kurumlarla görüşme masasına oturulması gerektiği ve bu kuruluşların önesürdüğü koşullara uymanın ulusal onur ve bağımsızlıkla ilişkisi bulunmadığı öne sürülmektedir.

Sanayi Odaları Birliğinin raporunda ödemeler dengesi açığını kapatmak için alınması gerekli tedbirler sıralanırken ithalatta tasarrufun genellikle uygulama olanağından yoksun, sonuçları bakımından da kısır bir fikir olduğu önesürülmekte ve "gerçekten Türk Sanayii yatırımlarından enerji ihtiyacına kadar büyük ölçüde ithalata bağımlıdır. İthalattaki herhangi bir kısıntının sanayi üretiminde menfi sonuçları olacaktır. Transferlerdeki bekleme, sanırız en kötü bir tasarruf yoludur" denilmiştir.

Bedelsiz ithalat gibi esas amacını kaybetmiş dolaylı ithalat yollarının kesinlikle tıkanması önerilmiş ve ithalat tasarrufunda ilk dikkat verilecek noktanın "akaryakıt, demir, çelik karayolu taşıtları ve dayanıklı tüketim mallarının ham ve ara maddeleri" olduğu önesürülmüştür.

DIŞ BORÇLANMA VE ULUSAL ONUR

Raporun "Dış Borçlanma" başlıklı bölümünde, şu görüşlere yer verilmiştir.

"-Borçlanma konusunda Türkiye, bugün artık geniş hareket alanına sahip değildir. Günlük, ikili, sınırlı çabalarla vakit ve itibar kaybetmemeli, uluslararası kurumlarla görüşme masasına oturulmalıdır. Bu kurumların koşullarını kabul etmenin ulusal onur ve bağımsızlıkla bir ilişkisi bulunmadığı ne kadar açıksa, bu tartışmalara çok iyi hazırlanmanın onları dikkatle sürdürmenin ve anlaşmaları ulusal politikalarla uzlaştırmanın gerekliliği de o kadar açıktır."

ENFLASYON

Türkiye'de enflasyon oranının tek haneli rakamlara indirilemeyeceği, yapılacak tek şeyin oranın artış hızını durdurmak ve enflasyonu kontrola almak olabileceği belirtilen raporda. "Türk gerçeklerine uygun bir para politikası saptamalı ve ona uyulmalıdır. Bu uygulamanın yolu ise Merkez Bankasından geçer, Merkez Bankasının kişiliğe kavuşturulması ve belli sınırlar içinde direnme gücüne sahip olması sağlanmalıdır" denilmiştir.

Raporun fiyat politikası bölümünde şu görüşlere yer verilmiştir:

"-Uzun süre siyasal hesaplar yapılması gerekli zamları engellemiş, bazı zamları da gereğinin üstünde gerçekleştirmiştir. Bugün böyle bir hesap geçerliliğini yitirmiştir. Karşı karşıya bulunulan çıkmazlar iktisadi bakımdan anlamlı olan uygulamayı siyasal bakımdan da kazançlı hale dönüştürmüştür. Bu bakımdan hiç çekinilmeden en başta akaryakıt, tüm fiyat subvansiyonları sona erdirilmeli, KİT'lerin fiyat ayarlamasına izin verilmeli, saptanacak taban fiyatlarda aşırılıktan vazgeçilmelidir."

4. BEŞ YILLIK PLAN İÇİN ÖNERİLER

Raporda, 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı için öneriler, şöyle saptanmıştır:

"-Yatırımlar, çeşitli kesimlerin gelişmesi ve ihtiyaçları gözönünde tutularak dağıtılmalıdır. Bugün sanayiin ve giderek tüm toplumsal yaşantının izdırabını çektiği elektrik enerjisi yetersizliği sonucu uğranan ulusal kayıplar böyle hesapların ne kadar zorunlu olduğuna ve yapılan ihmal ve yanlışların bedellerinin ne denli ödendiğine en belirgin örnektir. Özel durumu nedeniyle KTFD Ekonomisini Türkiye'den ayrı düşünmek zordur. Kıbrıs gerçeğinin planda yerini alması doğaldır. Planın hazırlanışında çeşitli kesimlere kurumsal ve düzenli söz hakkı tanınmalıdır. Plan uygulaması etkin araçlarla donatılmalıdır."

Bilgiç: "Mümtaz orgeneraller Başbakana yakınlık veya uzaklık ithamları içinde tutulmaktadır"

ANKARA (THA)- Milli Savunma Bakanı Sadettin Bilgiç, dün bir açıklama yaparak CHP Genel Sekreter Yardımcısı Hasan Esat Işık'ın Kara Kuvvetleri Komutanının atama işlemi ile ilgili iddialarını cevaplandırmış, işlemin kanuni prosedürü içinde yürütüldüğünü ileri sürerek "Mümtaz Orgeneraller Başbakana yakınlık veya uzaklık ithamları içinde tutulmaktadır" demiştir.

3 yılda 89 işyerini MESS elebaşılarının çıkan işverenle...

Henüz bu gerçeği görmemiş veya görmemezliğe gelen işveren arkadaş-larımıza bu kritik günlerde son def'a sesleniyoruz, onları ikaz ed-iyoruz : Yanımıza, kendi birliğiniz içine geliniz. İşiniz küçük de ol-sa, büyük de olsa geliniz. Gelseniz de, gelmeseniz de artık bu müca-deleyi verenler var, onu azimle, inançla yürütenler var. Ancak onl-arın yanında yer almanız güç ve azimlerini arttıracaktır. Kaybetmeleri mu-kadder ise, bunda yalnız kalmalarının tesiri bulunacak, vebali sizle-re de raci olacaktır. Bu hal ilerde sizin de, sanayiimizin de, işçi-lerimizin de zararına olacaktır.

Sizleri, en tabii hakkınız olan VAR OLMA mücadelesinde göreve dave-t ediyoruz.

MESS yöneticilerinin, üyelerine gönderdiği çağrı mektubundan bir...

MESS' in yeni çağrı listesinde ihraç edilen üyelerin de adları var

Kendi ifadelerinde belirttiklerine göre; önümüzdeki günler MESS açısından "ölüm kalım günleri" olacak

İSTANBUL-(İ...) MESS Teşkilatlanma Komitesi, sa... ler arasında örgütlenmesini genişletm... Maden-İş grevleri dolayısıyla yitirdi... gınlığını kazanabilmek için Madeni E... nayii işkolunda faaliyet gösteren ve ... MESS üyesi olmayan tüm işverenlere ... çağrı göndermiştir. MESS'in bu çağrı... işverenler hem tehdit edilmekte, hem ... lı" deyimlerle MESS bünyesine katılm... zorlanmaktadırlar.

MESS'in "birlik, beraberlik" çağrıl... yınlamasına karşılık, son üç yıl içinde ... işvereni ihraç ettiği de ortaya çıkmış ... zellikle büyük işletmelerin MESS bün... den çekilmeleri, MESS kurmaylarının ... törcü tutumlarının sonucu olarak değe... dirilmektedir. Nitekim son üç yıl ... MESS'den ihraç edilenler arasında Z... Philips ve Emayetaş gibi "MESS'in k... üyeleri'nin bulunduğu dikkati çekmekt...

Ancak MESS elebaşıları, yeni yayın... ları çağrılarda ihraç edilmiş olmalar... men Zatel, ve İktisadi ve Sınai Tesis... gibi işverenleri halâ MESS üyesi imi... göstermektedirler. Nitekim çağrı me... iliştirilen MESS üyeleri listesinde ... önce ihraç edilmiş olan Zatel ve İkti... Sınai Tesisat ve İşletme A.Ş. göste... mekte, ayrıca MESS tüzüğüne göre, M... şı sözleşme yaptıkları için ihraç edil... ri gereken Kroman Çelik ve Yücel Bo... yerleri de üye listesine konulmuş bulu... tadır.

MESS'İN ÇAĞRISINDA NELER DENİY...

MESS'in Madeni Eşya İşkolunda faa... gösteren ve MESS dışında bulunan sa... lere yöneltiği çağrıda ilkin, "Aşağıda ... leri yazılı MESS üyeleri, Madeni Eşya ... ne ve Metal Sanayii İşkolunda çalışan ... sanayici arkadaşlarını sendikaya üye ... ya, böylece işçi sendikaları karşısında ... ağızdan konuşmaya davet ediyorlar" d... tedir.

Çağrıda daha sonra, "MESS'i ezece... sloganı hatırlatılarak, kışkırtıcı bir üs... işverenler MESS'e katılmaya zorlanm... dır.

MESS'in bir yaşama ve varolma mü... lesi verdiği kaydedilen çağrıda, işvere... tehdit de edilmekte ve bu konuda şöyl... mektedir:

"Henüz bu gerçeği görmemiş ve gö... mezliğe gelen işveren arkadaşlarımız... kritik günlerde son defa sesleniyoruz, ... ikazediyoruz: Yanımıza, kendi birliğin... çin geliniz. İşiniz küçük de olsa, büyük ... sa geliniz. Gelseniz de gelmeseniz de ... bu mücadeleyi yürütenler var, onu az... nançla yürütenler var..."

ÜÇ YILDA 89 ÜYE İHRAÇ EDİLDİ

Bizzat MESS Kaynaklarından derle... gilere göre son üç yıl içinde MESS el... rının diktasına uymadıkları gerekçesi... işyerinin üyeliği düşürülmüştür. İhra... bu işyerleri arasında Philips ve Zate... büyük işyerlerinin bulunduğu özellik... katı çekmektedir.

Son üç yıl içinde MESS'den ihraç e... veya kendi ayrılan işyerlerinin listesi... dir:

1973-1974 döneminde: İTO Kilit, A... yan, Ahmet Özçavdar, Doğu Madeni E... yay, İntena, Gülçelik, Ferroteknik, Ya... mar, Mehmet Üretmen-Horoz Çivi, T... mir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdü... Altılar Sanayii, Şevki Bağdatlı, Bell K... Emfa Elektrik Jumbo Madeni Eşya, Ç... yay, Gülok Elektrik Chrsyler.

1974-1975 döneminde: Helmut Weis... her, Saddettin Mahsunlar, İntac Ticare... san Basri Genel, Vesta Sanayi, Gün... torları, Türk Otomotiv Endüstrileri (... Bulut Kollektif Şirketi, Denet Civata, ... küm Sanayii, Niyazi Sezer, Çetinel Ye... Parça, Hasan Yörük, Presisyon Dökü... kalı Kaynak, Oerlikon, Salih Sırrı Öç, ... nayii, İmbat Makine, İsmail Erkek, M... Makine Sanayii, Kaya Döküm, Gülüoğ... deni Eşya, Ahmet Çuhadaroğlu, M.Ş. ... düstri, Ahmet Peker ve Halefleri,

1975-1976 döneminde: Aksam Metal... ma Tarakları, Erel Demir, Şark Made... ya, Mustafa Kubuş, Abdürrezzak Elma... Yenidoğu Ticaret-Örsçelik, Bahri Bıç... Philips, M. S. Pres Döküm, İstanbul Ce... caret-İlarsaan Motor Gömlekleri, Ar... mork, Karadeniz Bakır İşletmeleri, Al... Ziraat Makineleri, Türk Telefon, Efe A... yum, Mintaş, Taşer Kollektif Şirketi, ... demir, Adaşlar Kollektif Şirketi, Dem... mir-Çelik, Defaş Ermak, Transkök, M... ğır Çelik, Ta-Pe, Çelik Tav, Nuri Öz, ... ve Madeni Eşya, Necati Erk, Kavel, M...

1976-1977 döneminde : Çelik Halat, ... yetaş, Zatel-İktisadi ve Sinai İşletmel... işyeri), Varil Sanayii, Netaş, Kroman ... Yücel Boru Profil.

...n üyeliği düşürüldü ...un diktasına karşı ...r ihraç ediliyor

MSP'liler AP ve MHP'nin devlet kuruluşlarına sızmalarından yakınıyor

● **MSP' li bakanlıklara bağlı sanayi kuruluşlarına AP' li ve MHP' li kadroların yerleşmesi MSP, yayın organı gazete tarafından sert bir biçimde eleştirildi.**

ANKARA-(ANKA) -

Milli Selamet Partisi çevrelerinde, hükümetin AP ve MHP kanadının devlet kuruluşlarına sızmaya başlamasından ve bu iki partinin yoğun kadrolaşma hareketine girişmesinden yakınılmaktadır.

MSP'li bakanlıklara bağlı sanayi kuruluşlarında AP ve MHP örgütlenmesi MSP organı gazetenin dünkü sayısında "Sanayileşme ve Kadrolaşma" başlıklı yazıyla sert biçimde eleştirilmiştir. Yazıda, AP ve MHP "İmtihanda kopya çeken tembel çocuklara" benzetilmiştir. MSP organı gazetenin konuyla ilgili baş yazısında şu görüşlere yer verilmektedir:

"-Erbakan, iktisadi kurulun başında, iktisadi tedbirler peşinde, gayretle çalışıyor. Ağır Sanayi Koordinasyon Kurulu toplanıyor. Ciddi bir çalışmanın ilk adımları atılıyor. . . Ve Demirel seyrediyor.

AP'nin renksiz MHP'nin "renksize uydum" zihniyeti, şimdi bütün sanayi kuruluşlarında kesif harekete başlamıştır.

Çünkü işin ciddiyeti ortaya çıkar ve MSP damgasını bu millet bir görürse AP ve MHP de gitti demektir. Bu gayeyle umum müdürler ayartılıyor. Müslüman elemanlar sessizce atılıyor. Ülkücü militanlar bu müesseselere sızıyorlar. Yakında, 1976 ağır sanayi hamlesini biz başlattık, derlerse şaşmayın. İmtihanda cevapları yazan çalışkan çocukla; kopya, çeken tembelleri iyi hatırlayınız, ve MSP'nin hakkını veriniz."

3 yıllık Eğitim Enstitülerini bitirenlerin kuraları çekiliyor

● **TÖB-DER, kuraların faşistlerin işgali altındaki okullarda çekilmemesini istedi**

ANKARA - (İSTA) -

Üç yıllık Eğitim Enstitülerini bitiren ve mecburi hizmeti olan öğretmenlerin kuraları bugün çekilecektir. TÖB-DER Genel Sekreter Yardımcısı Ömer Arslan konuyla ilgili bir açıklama yaparak kuraların faşistlerin işgali altında olan okullarda yapılmamasını istedi.

KURALAR BUGÜN ÇEKİLİYOR

Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre, Türkiye'de üç yıllık öğretim yapan Eğitim Enstitülerinde okuyan ve mecburi hizmeti bulunmayan öğretmenler için ise kura işlemine başvurulmayacaktır.

İlgililer bu durumdaki öğrencilerin, tayinlerinin yapılmasını istedikleri yerlerde boş kadro bulunması halinde, buralarda görevlendirileceklerini, kadro yokluğu halinde de öğretmenlerin durumuna uygun başka bir yere atamalarının yapılabileceğini söylemişlerdir.

TÖB-DER'İN AÇIKLAMASI

Öteyandan Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği (TÖB-DER) Genel Sekreter Yardımcısı Ömer Arslan üç yıllık Eğitim Enstitüsü mezunlarının çekecekleri kuraların faşistlerin işgali altında bulunan Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda yapılmasının önemli tehlikeler doğuracağını belirtmiş "kuralar daha güvenlikli yerlerde çekilmelidir" demiştir.

Ecevit hükümetinin Eğitim Enstitüleri ve Yüksek Öğretmen okullarında cangüvenliğikleri nedeniyle okullara devam edemeyen öğrenciler için, yaz aylarında tamamlama kursları açılması ve böylece öğrencilerin devre kayıplarının giderilmesi yolunda karar aldığını, yeni bakanın ise bu konuda şimdiye dek hiçbir çaba göstermediğini bildiren Arslan özetle şunları söylemiştir:

"Ecevit hükümeti döneminde M. E. Bakanı Üstündağ okula devam edemeyen öğrenciler için yaz aylarında tamamlama kursları açacağını ve böylece öğrencilerin zaman kayıplarını gidereceklerini belirtmişti. Ancak, Ecevit hükümeti güvenoyu alamayınca, bu uygulama yeni hükümete kaldı.

Fakat yeni bakan bu konuda şimdiye dek hiç bir çaba göstermemiştir. M. E. Bakanlığında eski anti-demokratik uygulama devam ettiriliyor. Böylece, Eğitim Enstitülerinin faşistleştirilmesi devam ettirilecek, ilerici öğrenciler de bir yıl içinde "devamsızlık" nedeniyle okullardan atılacak. Bakanlığı bir kez daha uyarıyor ve bu tehlikeli uygulamadan vazgeçilmesini öneriyoruz."

CHP' li Anadol, Nötron bombasını eleştirerek, "insanlar savaşsız sömürüsüz bir dünya istiyor" dedi.

ZONGULDAK-(THA)-

Zonguldak CHP Milletvekili ve CHP Grup Sözcüsü Kemal Anadol, Karabük'te yaptığı açıklamada, ABD'nin geliştirdiği yeni Nötron Bombasını eleştirmiş ve "Beş Kıtada yaşayan çeşitli ırk, renk ve dildeki insanlar savaş sız sömürüsüz bir dünya istiyor" demiştir.

Kemal Anadol bu konudaki görüşlerini şöyle açıklamıştır:

"Çağımız dünyası insanlık onuruna ters düşen çelişkiler le doludur. Milyonlarca insan eğitimden, öğretimden, okuldan yoksundur. Yine milyonlarca insan insanlık dışı bir yaşam sürdürmektedir. Dünya yüzünde işlenen cinayetler savaşlar yetmiyormuş, insanlık alemini yeni felaketlere sürükleyecek Nötron Bombası deneyleri, doğrudan doğruya insanlığa karşı suç işlemektedir. Bilimin, tekniğin paranın insanlığa karşı değil açlığı sefaleti yok etmek, insanları daha mutlu bir dünyaya ulaştırmak için kullanılmasını istiyorum."

POLİTİKA KULİSİ

Süleyman COŞKUN

Nahit DURU

Dalokay "öküzün altındaki buzağıyı" buldu

Ankara'nın sevimli ve sempatik Belediye Başkanı Vedat Dalokay, geçenlerde bir demeç vermiş ve "kanlı olayların ardında MHP'yi aramak, öküzün altında buzağı aramaya benzer" demişti. Ve daha sonra da bir basın toplantısı düzenleyerek, gerçek suçlunun AP, MHP'nin de maşa olduğunu, ülkücü gençlerin gerçekte anarşik olaylara karışmak istemediklerini iddia etmişti.

Ankara Belediye Başkanlığı'na yeniden aday olduğunu açıkladıktan sonra mahalle muhtarları ile sohbetleri yoğunlaştıran Vedat Dalokay, Pazar günü de Önder Mahallesine gitti. Dalokay burada tam 19 mahallenin muhtarı ile çevre sorunlarını, yapılan, yapılmayan, yapılması gereken işleri tartışacaktı. Toplantı tam başlamak üzereydi ki, mahallenin büyük bir bölümünü işgal etmiş olan komandolar "komünistler Moskova'ya", "komünistlere ölüm" diyerek saldırdılar. Bu kez tabanca kullanmadılar komandolar, ama, taş ve sopalarla giriştiler toplantıya katılanlara. Sonuç olarak yapılması gereken toplantı ertelendi.

Şimdi başkent kulislerinde, Dalokay'ın "kanlı olayların ardında MHP'yi aramak, öküzün altında buzağı aramaya benzer" şeklindeki sözleri konuşulup, bir soru soruluyor:

-"Dalokay, öküzün altındaki buzağıyı buldu mu?"

Batı' nın oğlu içki de içiyor

Karayolları Genel Müdürü Orhan Batı'yı hatırlayacaksınız. Geçen yıl kamplarda içki içilmesini filan yasaklamıştı. Hatta Genel Müdürlük binasında kadın memur olmaması için oldukça gayret de göstermişti. Çabaları bir yana Orhan Batı da başkaları gibi bir aile babası. Çoluğu çocuğu var. Ve her baba gibi çocuklarına öyle fazlasıyla diş geçiremiyor. Orhan Batı'nın bir oğlu Mülkiyespor'un yüzme takımında sporcu. Geçen hafta sonunda takımı ile Türkiye birinciliklerine katıldı. Ve şampiyon oldular. Yöneticiler de onları alıp Mülkiyeliler Birliği Lokaline götürdüler. Hep birlikte şampiyonluklarını bir güzel kutladılar. Tabii bazı içkiler de içildi bu arada Orhan Batı'nın oğlu da masada oturanlardan başka davranmadı. Tabii hatıra fotoğrafı çekilene kadar. Fotoğraf çekilirken Batı önündeki bira bardağını masanın altına almakta hiç gecikmedi.

Çevredekiler bir yandan Orhan Batı'nın oğlunu izliyorlar, bir taraftan bira bardağını saklamasını tartışıyorlardı. Oysa unutulmaması gereken MSP'lilerin birayı da alkollü içki sayıp yönettikleri birimlerde yasakladıklarıydı. Haa bir de bu kutlama töreninin Ramazan ayı içinde olmasıydı.

Ersoy' un sevincinin nedeni?

Ecevit hükümetinin Çalışma Bakanı, CHP Genel Yönetim Kurulu'nun muhasip üyesi ve gençlerin "hocası" Bahir Ersoy bugünlerde sevinçten uçuyor.

Çevresinde "çok insancıl" bir kişi olarak tanınan Bahir Hoca'nın bu denli sevincini belli etmesi, arkadaşları tarafından bir hayli yadırgandı. Çünkü, Hoca'nın ikinci MC'nin faşist iktidarında bu denli sevinçli olabileceğini kimse aklına bile getiremiyordu. O insancıl kişinin, böyle bir dönemde, sevinmesini bir yana bırakın, üzülmesini istiyorlardı.

Hemen herkes Bahir Hoca'yı köşe bucak çekiştirirken, Bahir Ersoy'un sevincinin nedeni belli oldu. Bahir Hoca, iki oğlunu de evlendiriyordu. Hem de aynı gün, hatta aynı dakikada.

Olayın öyküsü ise çok ilginçti. Hoca'nın iki oğlu birden bir gün Bahir Ersoy'un karşısına geçip, "ana bizi eversene" adlı şarkıyı değiştirerek, "baba bizi eversene" demeye başlamışlardı. Bahir Hoca da "getirin gelinlerimi hemen" demiş, bunun üzerine iki genç kollarında birer genç kızla içeri gelmişlerdi. Hoca da "bu iş oldu, yalnız bir koşulum var" demiş, sonra da şunları söylemişti:

-"Sizi aynı gün, aynı saatte evlendiririm. Kabul ederlerse, Bülent Bey'le (Bülent Ecevit), Orhan Bey (Orhan Eyüboğlu) de tanıklarımız olur"

Gençler babalarının bu önerisini büyük bir sevinç içinde kabul etmişler ve nikah tarihini de 21 Eylül olarak saptamışlardı.

İşte hoca, o günden beri sevinçten uçuyor, uçmasına ama, İkinci MC'nin işbaşına gelmesinden sonra, piyasadan çekilen ev eşyalarını nasıl bulabileceğini de zaman zaman düşünüyor. İşte o zaman da, Hoca'nın tadı tuzu kalmıyor.

Malum ya, elektrikli ev eşyalarının çoğu piyasadan çekilirken, birçoğuna da zam geldi.

Zurnanın son deliği

DİSK ana tüzüğü gereğince Gıda-İş Sendikası ile birleşen Besin-İş'in eski Genel Başkanı Demirhan Tuncay Yeni Haber-İş Sendikası Genel Kurulu toplantısına Gıda-İş Yürütme Kurulu üyesi olarak katıldı.

Tuncay kongrede ilginç bir de konuşma yaptı. Sendikacılığı nasıl öğrendiğini sınıf savaşımına nasıl girdiğini anlattı. Demirhan Tuncay işçiliğinin ilk günlerinde bir motor fabrikasında çalışıyormuş, Atatürk'ün temelini attığı fabrikada diğer işçiler gibi "kendi uçağını kendin yap" sloganının heyecanını duyarak çalışır dururmuş. Gün gelmiş bütün işçilerin canla başla sahip çıktıkları fabrika bir yabancı şirkete satılmış. Çalışanlar neye uğradıklarını şaşırmışlar. Çok sinirlenmişler. Demirhan Tuncay da fırlamış gitmiş fabrika müdürünün karşısına dikilmiş:

-"Seni bu fabrikanın kapısına asacağız" demiş.

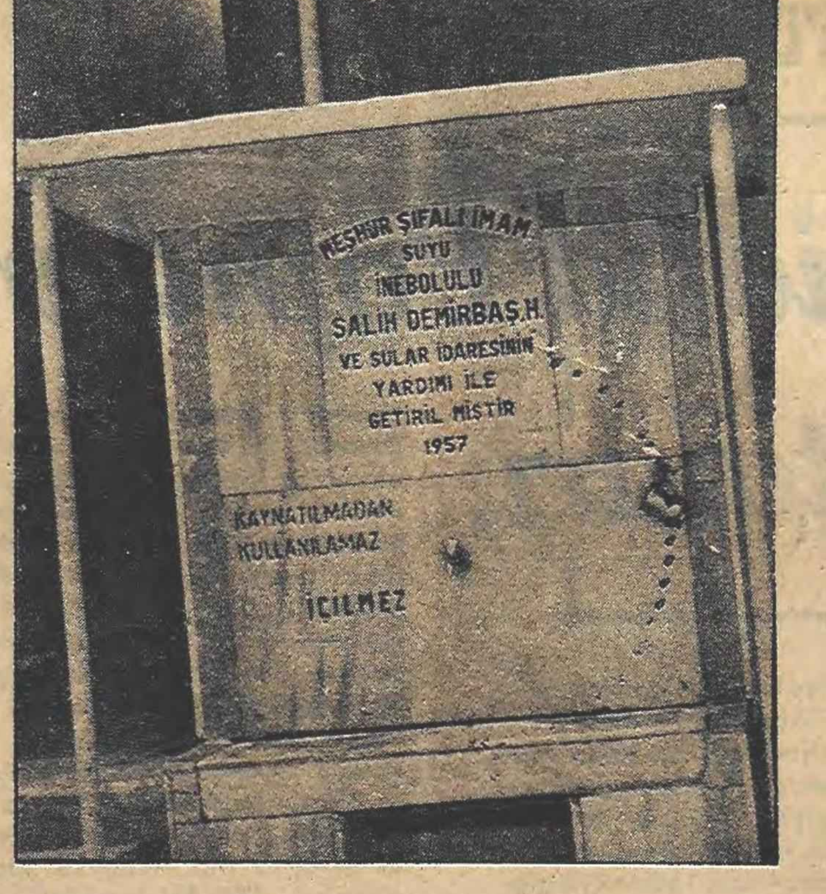
Aradan yıllar geçmiş, ne işçiler ne de başkaları fabrika müdürünü asmışlar. İşçiler başka yerlerde hayatlarını kazanmaya devam etmişler. Motor fabrikasının satılmasından oldukça uzun bir süre sonra Demirhan Tuncay eski müdürü ile karşılaşmış. Müdürü çok zenginlediği suratından okunan bir haldeymiş Tuncay'ı görünce sormuş:

-"Beni gene asmayı düşünüyor musun? Ne zaman asacaksan bileyim de ona göre hazırlığımı y[illegible]ım?

Tuncay da gülümsemiş ve cevap vermiş eski müdürüne:

"Yıllar o denli eğitti ki bizi. Senden önce asılması gereken binlerin onbinlerin olduğunu biliyoruz artık. "Meğer siz zurnanın son deliğiymişsiniz"

objektifin yakaladığı

RADYOLAR

TRT I

05.00 Açılış Program ve Kısa Haberler
05.05 Türküler, Şarkılar ve Oyun Havaları
06.00 Kısa Haberler
06.02 Günaydın
07.00 Kısa Haberler
07.02 Köye Haberler
07.30 Haberler
07.40 Sabahtan Sabaha
09.00 Kısa Haberler
09.02 Kadın Dünyası
10.00 Kısa Haberler
10.01 Arkası Yarın
11.00 Kısa Haberler
11.01 Çocuk Bahçesi
11.30 Göz de Eserler
11.45 Seyit Ali'dan Türküler
12.10 Öğle Üzeri
13.00 Haberler
13.15 Oyun Havaları
14.32 Halk Ozanları Bölge Sanatçıları
15.00 Kısa Haberler
15.01 Sizlerle Birlikte
16.05 Gülşen Paykoç'dan Şarkılar
16.25 Türküler ve Oyun Havaları
16.45 Çocuk Bahçesi
17.00 Kısa Haberler
17.02 Akşama Doğru
20.15 Köy Dağarcığı
20.40 Saadet U. Bircan'dan Türküler
20.55 Çocuklar İçin
21.00 Haberler
21.45 Necla Erol'dan Türküler
23.00 Haberler
23.35 Türküler ve Oyun Havaları
24.00 Kısa Haberler
00.02 Gece Konseri
00.55 Kısa Haberler
01.00-05.00 Gece Yarısı

TRT 2

08.00 Gün Başlıyor
09.00 Haberler
09.30 Türküler
09.45 Çarşambanın Melodileri
10.15 Şarkılar
10.30 Türküler Geçidi
10.50 Şarkılar
11.10 Sevilen Eserler
11.30 Türküler
11.45 Şapka Devrimi
12.05 Hafif Müzik
12.20 Yurttaşlık Borcumuz Vergi
12.40 Türkülerin Dili
13.00 Haberler
13.15 Hafif Müzik
13.30 Şarkılar
14.00 Türküler
14.15 Tarih Defteri
14.35 Şarkılar ve Saz Soloları
15.00 Türküler ve Oyun Havaları
15.20 Klasik Batı Müziği
15.40 Şarkılar
16.00 Türküler geçidi
16.20 Arkası Yarın
16.40 Şarkılar
17.00 Konser Saati
18.00 Antlar ve Renkler Ülkesinden
18.30 Yurttan Sesler
19.00 Haberler
19.30 Oyun Havaları
19.45 Erkekler Faslı
20.15 Hafif Müzik
20.45 Şarkılar
21.00 Türküler
21.45 Saz Eserleri
22.02 Yay-Kur Saati
23.00 Hafif Müzik
23.15 Bir Romanımız Var
23.30 Haberler
23.35 Solistlerden Seçmeler
23.55 Program ve Kapanış

TELEVİZYON

18.40 İNCİK İLE BONCUK

Küçük seyircileri için hazırlanan bu programda "Aceleci Hasan'ın Başına Gelenler" isimli bir masalı Büyük Baba anlatacak.

18.55 BALARISI

Küçük seyirciler için hazırlanan çizgi dizi filmin Korkak Prens adlı bölümü yayınlanacak. Balarısı Tom bik, Kraliçi hanım böceklerinin saldırısına uğrayan yaşlı böcek ve onun torunu ile arkadaş olur. Birgün halkın suyu ve yiyeceği çalınır. Prens sorumlu tutulur.

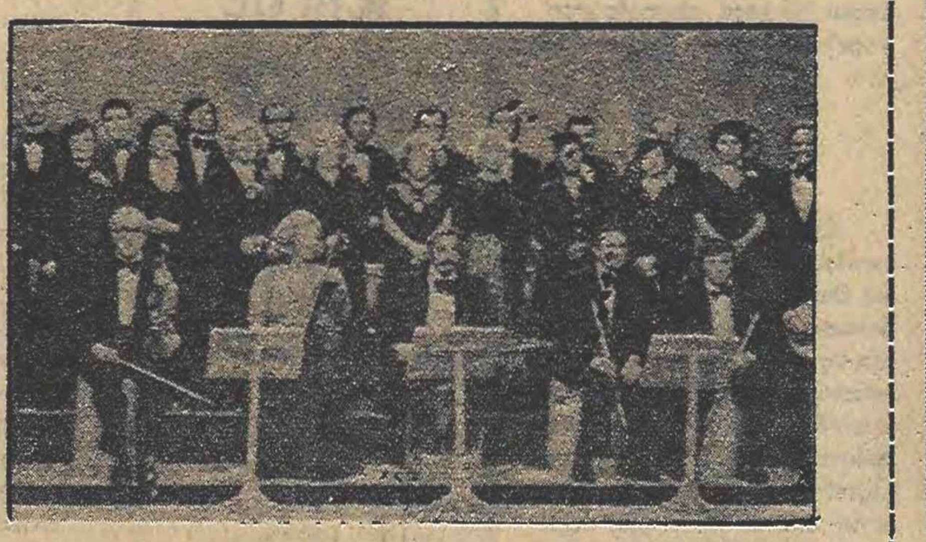
19.40 İFTAR

Ramazan Dolayısıyla hazırlanan bugünkü iftar programında Ahmet Kurtlan, Kur'an-ı Kerim'in İsra suresinin 23-30 ayetlerini okuyacak ve ayetlerin Türkçe açıklamaları Süleyman Arabulan tarafından yapılacak.

20.00 HABERLER VE HAVA DURUMU

20.40 SES VE SAZ DÜNYAMIZDAN

İzmir Televizyonunca hazırlanan "Türk Müziği Formları ve Örnekleri"nin konu edildiği ilk bölümlük dizinin birinci bölümü yayınlanacak. Sanatçı Bekir Sıtkı Sezgin'in konuşmacı olarak katıldığı programı İdil Özta-mer sunacak. Programda Yılmaz Yüksel yönetimindeki İzmir Radyosu Türk Sanat Müziği korosu şu eserleri çalıp söyleyecek: Tahir Ağa'nın Uşşak Nakış Ağır Semaisi, Padişah-ı İşvesin İklim-i Hüsn-ü An Senin, Arif Mehmet Ağa'nın Evgara Yürük Semaisi, Saki Çekemem Zar-ı Haneyi Boş Ko.

21.30 ANKARA

Bu bölümde Kurtuluş Savaşını izleyen olaylar, saltanatın ve hilafetin kaldırılması, Cumhuriyetin ilanı ile birlikte bütün devrimler anlatılmakta, toplumun ve ülkenin olduğu kadar, onun başkentinin de hızlı gelişim ve değişimi sergilenecek.

21.50 ÜNİVERSİTE OYUNLARI

Sofya'da yapılmakta olan Üniversite Oyunlarından görüntüler sunulacak. Saat 21.50'den itibaren Sofya'ya bağlanılarak 8. Üniversite Oyunları naklen izlenecek.

22.25 GÜNE BAKIŞ

TV' DEN HABERLER

Yeni bir belgesel başlıyor: "MEYDANLARIMIZ"

Yeni yayın döneminin yaklaşmasıyla televizyon yapımcıları yoğun bir çalışma içine girdiler. TV bölümleri şu günlerde ekrana getirilecek programların ön hazırlıklarını tamamlamak üzereler.

Uzun süredir yeni program gerçekleştirmeyen kültür şubesi yapımcıları da yeni yayın dönemi için kollarını sıvamış durumdalar.

Kültür şubesinin yeni yayın döneminde ekrana getireceği yapımlardan birisi de "Meydanlarımız" adını taşıyan belgesel bir program.

Büyük kentlerimizde bulunan ve tarihsel özellikler taşıyan meydanları işleyecek olan programın yapımcılığını Serpil Akıllıoğlu üstleniyor. Programda işlenecek meydanlarda oluşmuş bulunan olayları değişik görüntülerle yansıtılacak.

Belgesel dizinin ilk bölümlerinde İstanbul'daki Taksim ve Aksaray meydanları işlenecek...

Halk müziği özel programları hazırlanacak

TRT Televizyonu yeni ya yayın döneminde TV izleyicilerinin istemleri doğrultusunda programları ekrana getirmeyi kararlaştırdı.

Ekranla izleyici arasındaki diyaloğu tutarlı bir biçimde gerçekleştirmek isteyen TV izleyicileri televizyonun halktan kopuk olamayacağı görüsünü savunmaktalar. İzleyicilerden gelen tepkiler üzerine şimdiden yapılması kesinleşen programlardan biri Türk Halk Müziği Özel Programları.

Her hafta ekrana getirilecek olan Türk Halk Müziği Özel Programlarında Anadolu'nun türlü yörelerindeki folklor özellikleri işlenecek. Halk kültürümüzden özgün örneklerin ekrana getirilmesinin düşünüldüğü programda ağırlık müzik öğesinde bulunacak.

BULMACA

SOLDAN SAĞA. 1-Kıyı-İşçi sınıfının demokrasi mücadelesinde kullanacağı araçlardan biri. 2-Unsur, öğe-Sinirli. 3-Bir Asya ülkesi (Sri lanka)-Bir emir. 4-Fiyat artışlarını katmerleştirer bir sömürücü. Bir kuş. 5-Grup-Duru havada kuru soğuk. 6-Gelecek (eski dilde)-Bir sayı-Dünyanın uydusu. 7-Su (eski dilde)-Sömürücülere karşı olanların yeri-Bir giysi. 8-Ticari eşya deposu-Özen (eski dilde).

YUKARDAN AŞAĞI. 1-Gökyüzü-Fakat. 2-Kırmızı-Gecikme (yabancı dilden). 3-Eli sıkı (Eski dilden). 4-Köyde ortaklaşa yapılan iş-Bir nota. 5-Hak etmiş-Rey. 6-Holanda'nın simgesi-Bir bağlaç. 7-Bir organ. 8-Hammaddeleri mamul madde haline getiren alanda yatırım yapan. 9-İskambilde birli-Eski Mısır'da güneş tanrısı-Bir besin maddesi. 10-İkinci atom bombasının patladığı şehir. 11-Saçma (eski dilde)-Giysi kolu. 12-Baskı sayısı (yabancı dilden)-Uzaklık gösterir.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA. 1-Referandum. 2-Olanak-Asabi. 3-Mana-İs-Alet. 4-İyelik-Re. 5-Na-İn-Reyon. 6-Yiv-Keklik. 7-Alacak-Anane. 8-Eneze-Meyan.

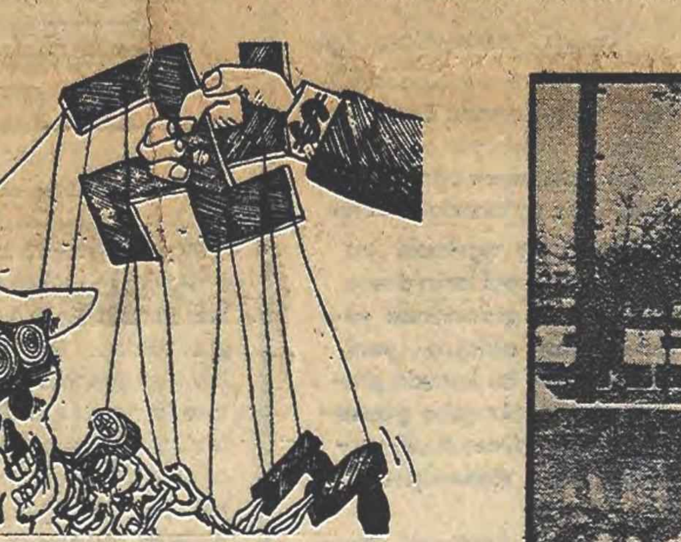
YUKARDAN AŞAĞI 1-Romanya. 2-Ela-Aile. 3-Fani-Van. 4-Enayi-Ce. 5-Ra-Enkaz. 6-Akıl-Eke. 7-Sirk. 8-Da-Kelam. 9-USA-Yine. 10-Mal-Okay. 11-Bem-nA. 12-Site-Ren.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ
SOLDAN SAĞA
1-Referandum.
2-Olanak-Asabi
3-Mana-İs-Alet.
4-İyelik-Re.
5-Na-İn-Reyon.
6-Yiv-Keklik.
7-Alacak-Anane.
8-Eneze-Meyan.
YUKARDAN AŞAĞI
1-Romanya
2-Ela-Aile
3-Fani-Van.
4-Enayi-Ce.
5-Ra-Enkaz.
6-Akıl-Eke
7-Sirk
8-Da-Kelam.
9-USA-Yine
10-Mal-Okay.
11-Bem-na.
12-Site-Ren.

FAŞİZME KARŞI BİRLEŞİK CEPHE

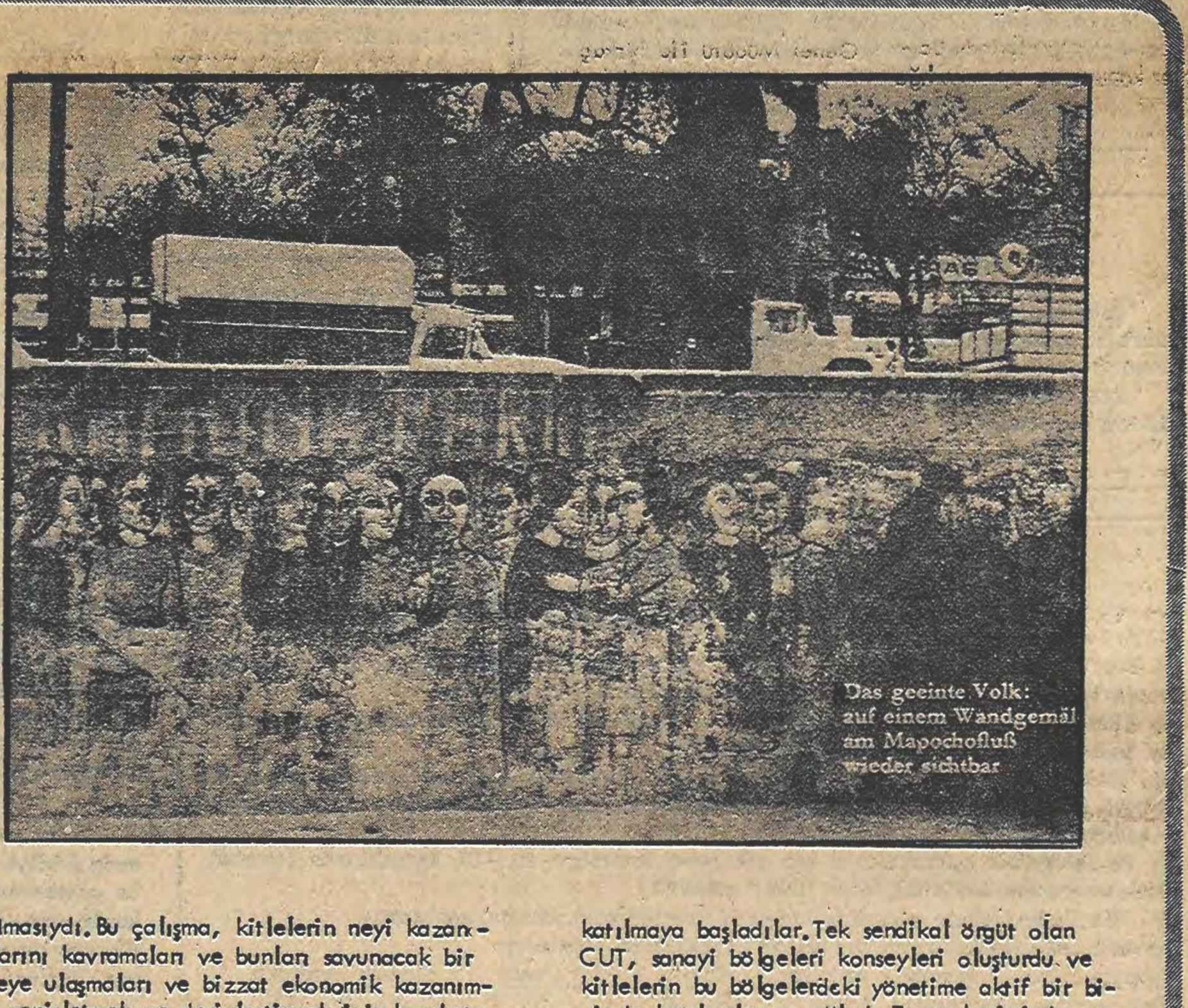
□ OLGULAR
□ ÖRNEKLER
□ DERSLER

Ayşe Bilge DICLELI

-14- ŞİLİ'DE "HALK BİRLİĞİ" II

Unidad Popular Hükümetinin hataları,

Das geeinte Volk: auf einem Wandgemäl am Mapochofluß wieder sichtbar

Şili'de Unidad Popular'ın iktidar olması kadar, iktidarı neden koruyamadığı da günümüzde faşizme karşı savaşım açısından önem taşımaktadır. Gerçi Pentagon ve CIA'nın önderliğindeki tüm gerici güçler, Şili'deki Halk Birliği iktidarını devirmek için ellerinden geleni ardlarına koymamışlardır. Ancak tarihteki başka deneyler, bu tür girişimlerin başarısızlıkla sonuçlandırılabileceğini de kanıtlamakatadır. Bu nedenle Unidad Popular'ın başarısızlığını, yalnız emperyalizmin gücünde aramak oldukça yanlış ve umutsuz bir davranış olur.

11 Eylül Faşist darbesinden sonra, Unidad Popular dahil, tüm partiler çeşitli anlarda özeleştirilerini yaptılar. Bunlar içerisinde de en önemlisi ve canalıcı noktalara değineni, Şili Komünist Partisi'nin açıklamalarıdır.

Unidad Popular'ın iktidarı neden koruyamadığını, Şili Komünist Partisi Politik Komisyonu üyelerinden Jorge Insunza, Orlando Millas, Şili Komünist Partisi yönetimindeki elemanlarından Pedro Rodriguez ve partinin "Barış ve Sosyalizm Sorunları" dergisindeki temsilcisi Hugo Fazio'nur değerlendirmeleri ışığında derledik.

Halk iktidarının korunması üzerine

Şili devriminde çeşitli aşamalar görülmüştür. Birinci aşamada, işçi sınıfı ve bağlaşıkları iktidarı aldılar, devlet kademelerinde göreve başladılar ve bir hükümet kurdular. İkinci aşamada, Halk Hükümeti icraata başladı. Bu aşamada hükümet, ilk dönüşüm kararlarını aldı fakat gericilerin elinde bulunan devlet mekanizmalarıyla bağlantısını bilinçli olarak kesmedi. Devlet mekanizmasındaki gericilerin engelleme işlemlerine başlamaları, halk hareketinin güçlenmesine ve yığın eylemlerinin giderek artmasına yolaçtı.

Üçüncü aşamada korkunç çatışmalar oldu. Bu, Unidad Popular'ın elinde bulunan iktidar aygıtları ile gericilerin elinde kalanlar arasındaki çatışmaların giderek büyüdüğü bir dönemdi. Bu halk hareketi giderek uygulayıcı olmaya ve programındaki dönüşümleri, kitlelerin devrimci atılımıyla bütünleştirmeye yöneldiği dönemdi. Bu dönemi kural olarak, kitlelerin aşağıdan gelen yığın eylemiyle iktidarın tamamen ele geçimelerinin izlemesi gerekirdi. Yani, yeni bir devlet aygıtının oluşturulması aşamasının. Ancak bu, Şili'de gerçekleştirilemedi. Bu nedenle de Unidad Popular, iktidarı koruyamadı. "Düşman görevini yaptı, ancak biz bizimkini yapamadık" deniliyor bu dönem için.

Bunun ötesinde Şili'de bazı anlarda Halk Birliği'nin tüm iktidara el koymasına uygun anlar olmuştu. 1971 yılının ilk yarısındaki kitle eylemleri, 1972 Ekim grevleri, ve 1973 Haziranındaki tank birliklerinin ayaklanması, Unidad Popular için iktidara kesinlikle el koymak için uygun anlardı. Ne yazık ki, bu anlar değerlendirilemedi. Devrimin yükselmesindeki bu dönüşüm anı, zamanında saptanamadı ve sonuç olarak çok geç kalındı. İnsiyatif, düşmanın eline geçti.

Devrimci durumun dikkate alınması üzerine

Unidad Popular elbette homojen değildi. Yani tek bir partiden, tek bir birlikten oluşmuyordu. Bu nedenle hareketin birliğinin ve bütünlüğünün sağlanması pek kolay olmuyordu. Ne var ki, bu gerçek de iktidarın korunabileceği gerçeğini değiştirmiyor.

Bu konuda da Şili'de hatalar yapılmıştı. Kitlelere, olgunlaşan devrim durumunun gösterilmesinde, kapsamının ve derinliğinin anlatılmasında yeteri kadar dikkatli ve uyanık davranılmadı. Bu arada demokratik dönüşümlerin tamamlanmasından sonraki geçiş aşaması, doğru olarak değerlendirilemedi.

1972 yılında Şili Komünist Partisi, sağdan gelen hareketlerin arttığını ve emperyalizmin yoğun çabalarını dikkate alarak, bir geçici darbe olasılığının belirdiğini açıkladı. Ancak Unidad Popular'ın diğer partileri, bu olasılığın çok uzak olduğunu kaydettiler. Oysa bu sırada düşman çoktan çalışmalarını hızlandırmış bulunuyordu.

Unidad Popular-ordu ilişkileri

Şili'de ordu içinde Unidad Popular'ın çalışmalarının zayıf kaldığı öne sürülüyor. Unidad popular iktidara yürürken, Şili ordusu tarafından herhangi bir engelleme gelmemişti. Çünkü Şili ordusundaki subayların büyük bir bölümü, toplumun yoksul ve orta tabakalarının çocuklarından oluşuyordu. Böylece halkın sorunlarını yakından bildikleri için, içinde yer almasalar bile, Unidad Popular'a karşı bir sempati besliyorlardı. Unidad Popular partileri, bu sempatinin uzun süre devam edeceğini ve ordunun politikaya karışmayacağını sanıyordu. 1972 yılında ordu komutanlığı ile Unidad Popular arasında demokratik kazanımları koruyan ve Anayasa'yı savunan bir sözleşme imzalanmıştı. Daha sonra Kasım 1972 ile Mart 1973 arasında oluşturulan General Carlos Prats hükümeti (General Prats daha sonra faşist darbeciler tarafından öldürüldü), özellikle ekonomide devlet sektörününgücünün artırılması yolunda çalışmalar yaptı.

Ne var ki, durum böyle gitmedi. Emperyalizmin kışkırtmaları sonucu, ekonomik ambargonun artması ve ortasınıf ve tabakaların kışkırtılması sonucu derinleşen buhran, ordu içindeki pek çok subayın tavrını da etkiledi. Ve bu değişim, Unidad Popular tarafından zamanında saptanamadı.

Unidad Popular hükümetinin işbaşına gelmesi sırasında ordudan bir tepki gelmemesinin doğal bir veri olarak kabul edilmesi, Şili Ordusunun her zaman aynı tavrı sürdüreceğinin sanılması büyük bir yanılgı oldu. Nitekim 1973 darbesi, askeri-faşist bir darbe niteliğini taşıyordu. Bu nedenle, bu sonucun ortadan kaldırılması için, ordu içinde çalışma yapılması, ordunun çeşitli kademelerinin demokratikleştirilmesi gerekiyordu.

İzlenen ekonomi politika

Şili'de gözlenen bir başka olgu da, birbirleriyle savaşım halindeki sınıfların, Unidad Popular'ın iktidar olduğu dönemde ayrı ayrı çıkarları uğruna harekete geçmeleriydi.

Bunu önlemek için yapılması gereken, gerçekleştirilen ekonomik kazanımların önemini vurgulayan önemli bir ideolojik kampanyanın başlatılmasıydı. Bu çalışma, kitlelerin neyi kazandıklarını kavramaları ve bunları savunacak bir düzeye ulaşmaları ve bizzat ekonomik kazanımları genişletmek ve derinleştirmek için harekete geçmelerine yol açabilirdi. Devlet aygıtının bir bölümünün gericiliğin elinde kalması nedeniyle elde edilen kazanımların yaygınlaştırılmaması, bu konuda etkili olmuştu.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi ile büyük toprak oligarşisinin büyük mali olanakları ellerinde bulundurmaya devam etmeleri, bu olanakları karşı-devrimci amaçlar uğruna kullanmaya başlamalarına yol açmıştır. Parlamentodaki gerici grup, bazı yasaların çıkmasını engellemeye çalışıyordu. Bu durum karşısında yapılması gereken, kamu sektörünün daha da geliştirilmesi, emek üretkenliğinin artırılması ve bunun propagandasının yapılması, nedenlerinin açıklanması planlı ekonomiye hızlı bir geçiş ile emekçilerin ekonominin yönetimine kitle halinde katılmalarının sağlanmasıydı. Bütün bunlar başarılabilseydi, işbirlikçilerin ve toprak oligarşisinin ekonomik gücü büyük ölçüde kırılabilirdi.

Bu arada emperyalizm, Şili ekonomisini sarsma planını uygulamaya koydu. Ekonomik buhranın derinleştirilebilmesi için önemli kışkırtmalarda bulundu. Ambargo, artırıldı.

Son zamanlarda bu hatalar anlaşılmıştı ama....

Şili'deki Unidad Popular iktidarı, son zamanlarında bu hatalarının büyük bir kısmının farkına varmıştı. Belli ekonomik dallarda, işçilerin yönetimi devralması uygulamasına başlanmıştı. Ünlü Şili'li unutulmaz devrimci kadın, Martha Ugarte önderliğinde, fiyat artışlarını kontrol komiteleri oluşturulmuştu. Konut komisyonları ve analık komisyonu çalışmalarını yoğunlaştırdı. Sendikalar, toplumun yönetimine aktif bir biçimde katılmaya başladılar. Tek sendikal örgüt olan CUT, sanayi bölgeleri konseyleri oluşturdu ve kitlelerin bu bölgelerdeki yönetime aktif bir biçimde katılmalarını sağladı. Tarım kesiminde, reformu uygulama komiteleri kuruldu. 1974 için bir ekonomik plan yapıldı. Ve büyük bir atılım başlatıldı. Ne var ki, artık çok geçti. İnsiyatif, gericilerin ve emperyalizmin eline geçmişti.

Bazı çevreler, özellikle Latin Amerika'da devrimci bir atılımın kısa bir süre sonra zayıflamasının ve gücünü yitirmesinin doğal olduğunu ileri sürüyorlar. Kuşkusuz bu, teslimiyetçi ve dünyadaki yeni karşılıklı güçler ilişkisini yadsıyan bir tavırdır. Bugün dünyamızda, işçi sınıfının çizgisi etrafında gelişip güçlenen her hareketin, anında gerekli adımları atabildiği taktirde, geniş halk yığınlarından güç aldığı sürece, başarı şansının çok büyük olduğu bir gerçektir.

Bugün dünyamızda güçlenen bir sosyalist sistem vardır. Uluslararası işçi sınıfı hareketi, her geçen gün yeni yeni kazanımlar elde etmektedir. Öte yanda ise ulusal kurtuluş savaşımının başarıları, emperyalizmin ve gericiliğin dünya çapında geri adım atmasına yol açmaktadır. Böyle bir ortamda, geniş halk yığınlarına dayanan, ne istediğini bilen ve kararlı bir hareketin başaramıyacağı atılım yoktur. Küba, bunun en somut örneklerindendir. Vietnam halkının, yiğit savaşımı, bir ülkeye devrim kadar karşı-devrimin de ihraç edilemiyeceğini açıkça ortaya koymuştur. Bu nedenle de Şili deneyiminin başarısızlığını emperyalizmin gücüne bağlamak büyük bir hata olur.

Evet, bugün bütün bu hatalar saptanmış bulunuyor. Ve Unidad Popular, yeniden iktidara yürüyor. Daha da gelişmiş ve güçlenmiş olarak.

YARIN
1973 darbesinden sonra Unidad Popular

DIŞ HABER

Venezuela sendikaları birlik için çağrı yaptı

Venezuela 'da hayat pahalılığı kapitalist sistemin özünden geliyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Venezuela İşçileri Birlik Sendikası (CUTV) Sekreteri ve DSF Genel Konsey üyesi Americo Chacon'un, Ulusal Eylem Birliği Komitesini oluşturmak ve yükselen hayat pahalılığına karşı ortak harekete girişmek için CTV ve ODESA adlı sendikal örgütlerebir çağrı yaptığı bildirilmiştir.

Venezuela'da hayat pahalılığının gün geçtikçe arttığı, pahalılığın sadece kapitalist sistemin genel bunalımından değil, aynı zamanda çeşitli hükümetlerin takibettikleri mali ve ekonomik politikalarındanolduğu gözlenmektedir.

Bu hükümetler tarafından bugüne kadar alınan önlemlerin ne yüzde 40'a varan fiyatların yükselme oranını ve ne de temel ihtiyaç maddelerinde yapılan spekülasyonları önleyemediği bildirilmiştir.

Emekçilerin toplu sözleşme görüşmelerini önleyen patronların katı tutumu ve sendikal birliğin olmayışından ötürü zorlu günler geçirdikleri bildirilirken, Americo Chacon'un bu komitenin hükümete ve FEDECAMARAS adlı işveren örgütüne ülkenin içinde bulunduğu duruma çözüm yolları önerebileceğini belirttiği anlaşılmaktadır.

Öte yandan komiteyi oluşturacak sendikalar arasında belli fikirlerin ortayaçıktığı, ücret-fiyat, hayat pahalılığı konularında "Sendikal Birlik Anlaşması" başlıklı bir metinde enflasyonun etkisini ortadan kaldırmak, ücretleri yükseltmek için anlaştıkları belirtilmiştir.

Sümerbank'ta uyuşmazlık çözülemiyor

ANKARA, (AA) - Sümerbank Genel Müdürlüğü ile 30 bin 100 işçiyi kapsayan toplu sözleşme görüşmelerinde ücretler konusunda uyuşmazlığa düşerek, greve giden teksif sendikası'nın Genel Sekreteri Vahap Güvenç, "uyuşmazlığın halli konusunda hiçbir gelişme olmadığını" bildirmiştir.

Genel Yönetim Kurulu'nun, Türk-İş İcra Kurulu ile Teksif İcra Kurulunun yapacağı ortak toplantıdan sonra toplanarak, gerekli kararları alacağını belirten Vahap Güvenç, Sanayi ve Teknoloji Bakanı ile bir kaç kez görüşme isteğinde bulunduklarını kaydederek, "tabiri caizse Sayın Asiltürk bizi atlatıyor. Sayın Erbakan da randevu vermiyor" demiştir.

- BAKAN GÖRÜŞMÜYOR...

Teksif Genel Sekreteri Güvenç, yaptığı açıklamada, anlaşmazlığın çözümü konusundaki girişimlerini anlatmış, özetle şöyle konuşmuştur.

"Halen 9 bin 100 kişi grevde. Ücretteki anlaşmazlığımız devam ediyor. Sayın Asiltürk'le görüşmek istedik. Ancak, her defasında bakan bizi tabiri caizse atlattı.

Biz, sendika olarak, Başbakan'ın anlaşmazlıkta aracı olmasını istedik. Sayın Başbakan, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ü aracı olarak görevlendirdi. Sayın Öztürk, son görüşmemizde hiçbir gelişme sağlayamadığını, Erbakan'la görüşmemizin yararlı olacağını ifade etti. Sayın Erbakan da, randevu vermiyor. Bu arada, Erbakan'ın Sümerbank Genel Müdürü ile birkaç kez görüştüğünü duyduk. Ancak, bizimle görüşmüyor."

ROPÖRTAJ

Sarı sendikacılığın değişik türü:

NAYLON SENDİKALAR

420 işçi adına günde 6.5 liraya toplu sözleşme imzalanmış

Patron "benim işyerime, benim sendikamdan başkası giremez" diyor

Balıkesir Kağıt Fabrikası inşaat halinde iken, inşaatta çalışan 420 işçi adına toplu iş sözleşmesi imzalayan Modern-Yapı İş adındaki sendika ortadan kaybolunca işçiler direnişe geçmişlerdir.

İşçilerden habersiz toplu iş sözleşmesi imzalayan Modern Yapı-İş Sendikasının varlığından ücret durumlarını öğrendiklerinde haberdar olan işçiler haklarını korumak üzere sendika yöneticilerini aramaya başlamışlardır. Ancak sözleşmeyi imzaladıktan sonra ortadan kaybolan ve yeri işçilerce meçhul olan sendika bulunamayınca işçiler direnişi geçmişler, topluca işi bırakmışlardır.

Üç yıllık süreyle altı buçuk lira günlük ücret zammı sağlayan sendika hakkında işçiler sorularımızı şöyle yanıtlamışlardır:

Direnişe geçen İnles işçileri

Soru: Sizin adınıza işverenle sendikanız arasında yapılan sözleşmeden haberiniz var mı?

İşçiler: *Hayır. Sözleşmeden düne kadar haberimiz yoktu.*

Soru: Sizin haberiniz olmadan sendika sizin adınıza nasıl sözleşme yapmış?

İşçiler: *Patronlar, Türkiyemizde sömürülerini daha da arttırmak için yine kendileri korsan sendikalar kurarak bizi oyuna getiriyor. Biz bu oyunu bozmaya çalışacağız.*

Soru: Yapılan sözleşmede ne haklar verilmiş?

İşçiler: *Sözleşme üç yıllık imzalanmış. Her yıl için 6,5 lira zam verilmiş. Bu nasıl haktır?*

Soru: Patron direnişinize ne diyor?

İşçiler: *Patron "benim işyerime benim sendikam dışında sendika giremez" diyor.*

Soru: Sizi içerde tabancayla kovalamışlar. Ne diyorsunuz?

İşçiler: *Mevcut sendikaya karşı çıkan ve bu sendika tarafından satıldığımızı arkadaşlara izaha çalışan Salih adındaki arkadaşımızı işverenin adamları tabanca ile kovalamışlardır. Durum güvenlik yetkililerine duyurulmuştur.*

Soru: Sizin direnişinizden yararlanmak isteyen başka sarı sendikacı oldu mu?

İşçiler: *MİSK'ten olduğunu söyleyen birisi geldi. "Ben il kücüyüm" falan dedi. Bize üye fişleri bıraktı. Arkadaşlarla ikinci bir oyuna gelmek istemiyoruz. O fişleri de onun için yaktık. O sendikacıyı da aramızdan kovduk. Bir daha herhalde gelemez.*

Soru: Başka diyeceğiniz var mı?

İşçiler: *Hakkımızı alıncaya kadar işbaşı yapmayacağız. Bunu herkes böyle bilsin.*

Kanunlar önünde de hakkımızı arayacağız. İşçi miyiz, köle miyiz belli olsun.

ÜCRET ZAMMI

Sözleşmenin yürürlük tarihinde işyerinde üyesi bulunan işçilerin günlük almış olduğu ... veten BİRİNCİ YIL İÇİN 6.50 kuruş brüt
İKİNCİ YIL İÇİN 6.50 kuruş brüt
ÜÇÜNCÜ YIL İÇİN 6.50 kuruş brüt o...
19.50 TL. tutarında brüt ücret zammı yap...
Sene içinde verilmiş zamlar toplu sözleş...
tatbik edilmesi şeklinde düşünülür. Sene...

Toplu sözleşme değil utanç belgesi

Yabancı petrol şirketlerinde uyuşmazlık

Petrol-İş, Mobil-Oil, Shell ve BP'de anlaşma sağlayamadı

İZMİR, (AA) - Türk-İş'e bağlı Petrol-İş Sendikası yabancı petrol şirketinin İzmirdeki işyerlerinde toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlığa düşmüştür.

Uyuzmazlığa düşülen yabancı şirketlerin işyerleri şunlardır:

Mobil Gaz Bölge Müdürlüğü, Karşıyaka ve Konak Satış Merkezleri Salhane Deposu, Mobil-Oil'in Hava İkmal Amirliği, Bornova Tamir Atölyesi, Sheel'in Çınarlıdaki Yağ Deposu, Kuşadası dolum tesisleri, BP'nin Bölge Müdürlüğü ve Turan Dolum Deposu.

Petrol-İş Sendikası ilgilileri, bu üç yabancı kuruluştaki uyuşmazlığın ülke çapında olduğunu sözlerine eklemişlerdir.

242 işçi tekrar işe alındı

HAKKARİ, (THA) - Seçimlerden sonra işlerine son verilen 242 YSE işçisi, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanlığının emri üzerine yeniden işe alınmışlardır.

Haziran seçimlerinden önce YSE Hakkari İl Müdürlüğünde işe alınarak, bir süre köy altyapıhizmetlerinde çalıştırılan 242 mevsimlik işçi, "kadro fazlalığı" gerekçesiyle seçimlerden sonra işlerine son verilmişti. Durumun Bakanlığa intikal edilmesinden sonra, işten çıkarılan işçiler dün yeniden işe alınmışlardır. YSE Müdürlüğü ilgilileri, 242 işçinin tekrar işe alınmasının bakanlıkça istendiğini bildirmişlerdir.

UDC Komitelerinin işlevi

Rıza YEŞİLSU

UDC için bir yandan tartışmalarsürerken, bir yandan da -onu hayata geçirmek için- komiteler kuruluyor.

Sendikalar ve Demokratik örgütler kendi tabanlarında; fabrika fabrika, şube şube, semt semt bu komitelerin örgütlenmesi işine giriştiler bile.

Her fabrikada, her demokratik dernek şubesinde, her semtte ve şehirde, giderek Ulusal düzeyde UDC örgütlenmesini yaratmak gerek.

UDC lafla değil, işle oluşur. Zaten günümüzün koşulları, MC'nin varlığı ve tırmanan faşizm "az lâf, çok iş" yapmayı zorunlu kılıyor. Ulusal Demokratik Cephenin memleket çapında fiilen varlığı işçi sınıfı, köylülük ve tüm emeği ile geçinenler için hayati bir ihtiyaçhaline geliyor.

Az lâf, çok iş yapmak tartışmaların kesilmesi anlamına gelmez. Ama bu tartışmaların sonucu geciktirici değil sonuç alıcı olmasını, kısacası; yıkıcı değil yapıcı olmasını gerektirir.

Bir yandan da "Demokrasi Komiteleri'nin oluşturulmasının -bilinmeyen bir zamana- ertelenmemesini gerektirir.

Diğer taraftan bu "Demokrasi Komiteleri" ne iş yapacak? sorusu herkesin kafasında. Aslında bunu komiteler kendi içlerinde tartışarak, bulundukları çevrenin koşullarını değerlendirerek ve daha da çok, pratiğin, hayatın içersinden çıkaracaklar.

Bilindiği gibi sloganlar günün koşullarına göre; propaganda sloganı, ajitasyon sloganı ve eylem sloganı niteliği kazanırlar.

Uzun yıllar ülkemizde "Anti-faşist Cephe" veya "UDC" sloganı propaganda sloganı niteliğinde kalmış, bu nitelikte kullanılmıştır.

Geçtiğimiz dönemlerde (12 Mart ve MC dönemleri) Bu slogan ajitasyon sloganı olmuş, ancak bu nitelikte kalmıştır. Günümüzde ise bu slogan ajitasyon sloganı olmaktan çıkıp eylem sloganı haline dönüşmeye başlamıştır.

Demokrasi Komitelerinin oluşmaya başlaması bunun kanıtıdır.

O halde, Demokrasi Komitelerinin görevi bugün için şöyle sıralanabilir:

1- Öncelikle UDC'yi propaganda etmek. (Özellikle kendi bölgesindeki somut olaylardan hareketle)
2- Bu propagandanın ürünlerini toplamak, tabanından daha fazla kişiyi UDC içinçalışmaya çekmek,
3- UDC'nin en geniş kesimlere yaygınlaşması için kendi yöresinde; seminer, açık oturum, kahve toplantısı, gece, açık hava toplantısı vb. tertip etmek ve bildiri, bülten vb. dağıtmak.
4- Komitenin düzenli toplanmasına titizlik göstermek, yapılabilecek işleri tartışmak ve nelerin yapılabileceğini araştırmak,
5- Bölgesi içersindeki diğer Demokrasi Komiteleri ile temas kurmak ve onlarla ortak çalışmalara gitmek,

Daha genel bir ifade ile, UDC komitelerinin işlevi; toplumsal muhalefeti UDC'ye kanalize ederek tırmanan faşizme, yerli ve yabancı tekellere ve MC'ye karşı yöneltmektir.

İş Bulma Kurumu çalışan işçileri yeni işe çağırıyor

Kartal İş ve İşçi Bulma Kurumu, Maden-İş üyesi EVAS işçilerine davet kartı gönderdi

İŞ ve İŞÇİ BULMA KURUMU — DAVET KARTI (F. No. 4)

İş isteğiniz hakkında görüşmek üzere bu kartın postaya verildiği Tarihden itibaren en geç üç gün içinde Kurumumuza müracaatınız rica olunur.

İSTANBUL (İSTA)

Kartal İş ve İşçi Bulma Kurumu, Kartal'da kurulu bulunan EVAS işçilerine davet kartı göndererek iş teklifinde bulunmaktadır. Kartal İş ve İşçi Bulma Kurumu'na başvuran yüzlerce işsizin sıra beklediği belirtilirken, toplu sözleşme görüşmelerinin sürdürüldüğü EVAS işyerinde çalışan işçilere davet kartlarının çıkarılması anlamlı karşılanmıştır.

Kendilerine davet kartı gelen işçiler, buna bir anlam veremediklerini belirtmişler ve kuruma iş için başvurmadıkları halde görüşmeye çağrıldıklarını söylemişlerdir.

DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası üyelerine davetiye kartlarının gönderilmesi, bu sendika üyelerinin işlerinden ayrılıp, sendikasız işyerlerine gönderme amacına yönelik olduğu öne sürülmüştür.

MESS' İN GİZLİ TOPLANTILARINDAKİ KONUŞMALARI İŞÇİLER CEVAPLIYOR

MESS'in mektuplarında 12 ile 16 bin lira ücret vereceğini söylemesi işçileri öfkelendiriyor

SIMKO IŞÇILERI:

Utanmadan 12 bin lira aldığımızı yazıyorlar..

"16 yıldır çalışıyorum elime 3 bin 100 lira geçiyor. Tekliflerini kabul etsek bile 3 bin 700'den fazla alamayız"

Muammer ÇAĞAR

Ankara Asfaltından Kartal'a ayrılan yol üzerinde kurulu olan Simko Fabrikasında, işçiler Mess'e karşı sürdürdükleri grevin 81. inci günündelerdi. Fabrikanın karşısındaki arsaya grev çadırı kurulmuş, gölgesinde şakalaşıp gülüşüyor, sohbet ediyorlardı. Masanın köşesindeki bir işçi de Masim Gorki'nin ANA adlı kitabına dalmış, olana bitene aldırmadan okuyordu.

Mess tarafından gönderilen mektuplar henüz birkaç işçiye gelmişti. Baş Temsilci Rahni Yıldız, mektuplar hakkındaki düşüncelerini, "Grevden önceki tekliflerinin aynısı, değişen birşey yok. Tek farkı, yıllıkikramiye için daha önce 90 gün teklif etmişlerdi, şimdi 120 gün veriyorlar." şeklinde yanıtladı.

Daha sonra da pantolonunun kemerini göstererek "Zaten sıktık kemerleri, bu tür mektuplarla kandıramazlar bizi. Madem biz burda haklarımızı almak için mücadele ediyoruz, sonuna kadar sürdüreceğiz grevi."

Söyleşimiz devam ederken, temel ihtiyaç maddelerindeki fiatların, hızlaartışına değinen Nurettin Çoban, "O zaman ki geçim şartlarıyla, şimdiki arasında da çok fark var. Hergün yeni zamlar yapılıyor. Ev kiraları, Tekel Maddeleri, ekmek, et, ... ardı arkası kesilmiyor." dedi.

Karşımızda oturan İsmet Aslan adlı işçi de, o günkü Tercüman Gazetesinde, Mess Başkanı Şükrü Er ve diğer yöneticilerin açıklamalarını işret ederek, okumaya başladı. Açıklama şöyleydi:

İşçi ücretleri 12-16 bin liraya yükseltildi. 26 Ağustos akşamına kadar işbaşı yapmaları halinde, ayda net 4 ile 6 bin lira arasında ücret artışı sağlayacak bir toplu sözleşme yapmak kararındayız. Bu durumda, atölyedeki bir meydancının bile, aylığı 12 bin liraya kadar yükselebilmektedir."

Başkan Rahmi Yıldız cümlenin bitimini beklemeden,

"Utanmadan sıkılmadan nasıl yazıyorlar, anlayamadım. On altı senedir çalışıyorum, elime geçen 3100 lira. Yeni tekliflerine göre de 3.700'ü geçmez. Nerde 12 bin lira... hem de vasıfsızişçilere verilecekmiş."

Diğer işçiler ilave ettiler:

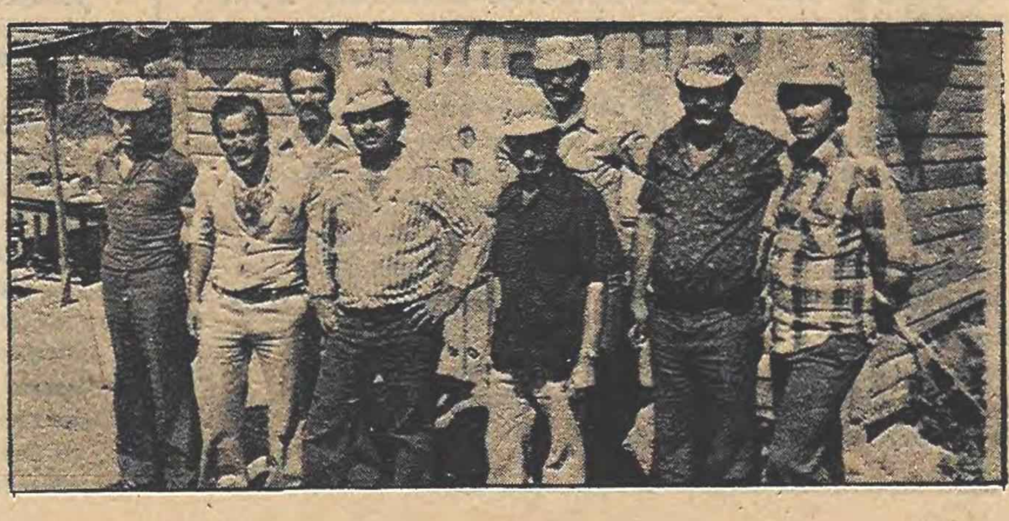
"Dokuz senedir işçiyim, elime geçen 2.200 lira."

"Ben beş senedir çalışıyorum. Maaşım 2.300 lirayı geçmiyor"

"Ben de 1.800 lira alıyorum." Sanat Okulu mezunu Can Çakır'dı söyleyen.

Söyleşimizin sonunda Rahmi Yıldız, kararlı bir şekilde düşüncesini tekrarladı:

"Mücadelemiz sonuna kadar sürecektir."

Politika'da SANAT-EDEBİYAT

SAVAŞSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR DÜNYA İÇİN

Ölümünün 62.yılında Tevfik Fikret' in şiirleri gericileri hâlâ tedirgin ediyor ...

Tevfik Fikret, çağında varabileceği en ileri yere varmıştı...

● Ölümünün 62. yılında anılan Tevfik Fikret bugün, ilerici güçlere,gericiliğe karşı savaşım veren aydınlara kavgacı yapısıyla,öfkesiyle,güçlü şiir söyleyişiyle dayanak olan bir şair niteliğini koruyor. Şairi "95'e Doğru" büyük şiirinden bir bölümle anarken iki şair ve iki edebiyat adamının Fikret hakkındaki görüşlerini sunuyoruz.

"DOKSAN BEŞE DOĞRU"DAN...

İşte gene, bu yanı tut, -onu kayır, şunu
gözet,
İşte gene şu sana, de, bu bana, de , pay et.
Yurdunu, halkını sev, gerçeği şöyle,
yumruğu ye,
sonra gene o eskimiş bayat türküyü dinle,
bir sonu şöyle türkünün:"Yaşasın sevgili
millet!"

Millet yaşamaz, hakkım nerde benim,
hakkım nerde benim, diye solurken.
sussun diye vicdanına yumruklar inerse,
millet yaşamaz, Meclisi böyle hor görülürken
aldatmayla, korkutmayla titrer ve sinerse,
millet yaşamaz, tekmil halk açlıktan kırılırken.

Kanun, diyoruz, o uyduruk tanrı nerde hani?
Düşman, diyoruz, nerde bu, dışarda mı, biz
miyiz?
Özgürlüğümüz var, diyoruz, ünlü, yücelerden
yüce,
bize düşman olan kanun mu, yoksa özgürlüğümüz
mü?
Biz bir çırpıda bunları sildik süpürdük en önce.

Bir azdı, bir kudurdu, bir yüklendi üstümüze
zorbalık
bir anda özgürlüğü kişilikle değiştik,
kanunu gururla.
Yazık oldu, yazık! Tam otuz üç yıl geri düştük.
İşte o delilik nöbetidir bizi kışkırtan
bu korkunç yoldan geçmeye, dalgın dalgın,
bu korkunç yoldan geçmeye, pişman pişman.

Ey halkıma bir şamar gibi inen paslı yasak!
Ey kanuna saygıyı tepen kara zulüm!
Halkı ve kanunu kutsal tanıyan her yürek
yarın seni yerin dibine soka soka anacak.

Düşsün, zorbalık için, sana eğilen başlar
birer birer!
Kopsun, seni bir hak diye, alkışlayan eller!

(A.Kadir)

Nazım HİKMET

"Fikret tam anlamıyla devrimci, köktenci bir küçük burjuva aydınıdır. Bu iddiamızın en açık ipuçlarını bizzat büyük şairin yapıtlarından ve yaşamından örnekler ve olaylar alarak gösterebiliriz.

...

Fikret bütün sanat ve kişisel yaşamında iyimserlikten kötümserliğe, inanmaktan inanmaya geçmiş ve giriştiği birçok kavgayı, küçük ve genellikle şahsına dokunan nedenlerle yarı yolda bırakıp çekilmiştir.

...

Bununla birlikte biz, Fikret'e bir küçük burjuva aydınıydı demekle onun memlekete yaptığı büyük hizmetleri, sanatta ulaştığı başdöndürücü aşamayı yadsımıyoruz. Büyük ve ana çizgisinde, iyi anlamda İNSANİYETÇİ şair Tevfik Fikret'in, çalışmalarını koyduğu dönemde, içinde bulunduğu ortamda, başka türlü de olması mümkün değildi. Fikret yaşadığı dönemde, bulunduğu ortamda, en iyi ve en ileri ne olmak mümkünse onu olmuştur."

●○●

Ahmet Hamdi TANPINAR

"1908 yılında.. beklenen değişiklik geldi. Fakat beklendiği gibi bir altın çağ olarak değil, geçmiş kötülüklerin muhasebesini yapan korkunç bir sınav şeklinde geldi. Ve vatan, bu felaketli günlerde büyük şair diye selamladığı Fikret'in sanatında zor anları karşılayabilecek bir yansır ...labildi. Bu dönem Fikret'in sanatta olduğu gibi, insan ve düşünür olarak da tam olgunluk zamanıdır. Üstelik bu son deneyde daha kirlenmeyen ahlak ve erdemi onu büsbütün gündelik yaşamın üstüne çıkarmış ve bu düşüncesinin en olgun çağında bulunan temiz adamı dönemi için bir çeşit manevi değer, her türlü ihtirasın üstünde bir hakem yapmıştır. Hakikaten Fikret, o zamanın Türkiye'sinde manevi bir değerdi ve ölümüne kadar da böyle kaldı."

●○●

A.KADİR

"Nazım'a gelene kadar, hayata en yakın şairimiz Tevfik Fikret'tir bence. Zorbalığa başkaldırmıştır o, insanoğlunun her türlü baskıdan uzak, özgür, insan gibi yaşaması için savaşmıştır, halkın gücüne inanmıştır, savaşların ve yoksullukların, zulümlerin ve haksızlıkların karşısında dinelmiştir. Büyük bir şairdir ve gelecek günlere dönük bir büyük öncüdür. Onun şiirlerindeki özyepyenidir, günümüz insanına seslenir o ve de geleceğin insanına seslenir."

●○●

Asım BEZİRCİ

"Tevfik Fikret Tanzimat edebiyatının yarım bıraktığı yenileşme ve batılaşma hareketini tamamlar. Belki tam anlamıyla sosyalist bir şair değildir, hatta sosyalizmden çok hümanizme eğilimlidir. Öyle ki, son döneminde verdiği ürünlerle dahi onun sosyalist olduğu kesinlikle öne sürülemez. Fakat 1900'ü izleyen yıllarda yazdıklarıyla sosyalizme-hiç değilse ütopik sosyalizme-yaklaştığı inkar edilemez. Ayrıca, bu yaklaşmanın-çağına ve çevresine göre-ileri bir aşama olduğu da söz götürmez.

T. Fikret'in başlangıçta yoksullara, hastalara, düşkünlere, kimsesizlere acıma duygusuyla bestenen şiirleri yıldan yıla genişleyerek önce insancılığa, evrenselliğe bağlanmış, sonra gitgide ilerici, barışçı, akılcı, özgürlükçü, eşitlikçi anlayışla birleşerek, gerçekçi, toplumcu bir çizgiye ulaşmıştır."

İSPANYOL ŞAİR F.G. LORCA 41 YIL ÖNCE FAŞİSTLER TARAFINDAN ÖLDÜRÜLMÜŞTÜ

Federico Garcia Lorca

Cinayet Granada'da işlendi

1936 yılının 19 Ağustos şafağında İspanyol şiirinin bir yıldızı sönerken, şair Federico Garcia Lorca'yla birlikte 3 kişi daha kurşuna diziliyordu. Frankocu faşistler Lorca'nın öldürüldüğü Granada'da 15.000 kişiyi kurşuna dizmişlerdi.

Antonio Machado şöyle yazmıştı. Lorca'nın ölümü için:

Havaya karışırken görüldü...
Kazın dostlarım
bir mezar kazın şair
için
taşlara, rüyalara El -
hamra'da;
bir çeşmenin üstünde
olsun,
durmadan ağlasın su, ba
ğırsın,

Cinayet Granada" da
işlendi" diye.
Onun Granada'sında."

Faşistlerin Lorca'yı öldürmesiyle birlikte İspanyol şiirinin yeni "Altın Çağı" da kapanmış oluyordu. Çünkü bu altın çağın yaratıcıları Antonio Machado, Frankocuların eline düşmemek için kaçarken hastalanıp ölüyor, Rafael Alberti yurt dışına çıkıyor, Miguel Hernandez hapisanede ölüyordu. Böylece faşizm, İspanyol toprağının bu en büyük şiir verimini de ortadan kaldırıyordu. 38 yaşında öldürülen halkçı-demokrat şair Federico Garcia Lorca'yı kendi konuşması ve şiirlerinden örneklerle kısaca tanıtıyoruz.

LORCA ANLATIYOR

"Sanat yapmak. Ama, herkesin anlayabileceği bir sanat. Başlıca varoluş nedenleri yapmacık tiyatro olan o yalnız eğlendirmeyi düşünen kurumlara özellikle karşı çıkıyoruz."

(1933)

"Tabii ki halk tiyatromuzu seviyor. Onlar benim sevdiğim halk: İşçiler, öğrenciler, köylerin ve hatta köycüklerin basit insanları, hem çalışıp hem okuyanlar.

Oyunumuzu seyrediyorlar ve çıkarken de "fena değil" diyorlar. Oyun üzerine bilgi edinmek için hiç çaba göstermiyorlar."

(1934)

"Bu dünyada hep yoksullardan yana oldum ve olacağım. Ben her zaman, hiçbir şeye sahip olmayanlardan ve yoksulluğun rahatlığına kavuşmaları bile çok görülenlerden yana olacağım."

(1934)

"Ulusları kırıp geçiren açlığa karşı dünya birşey yapamıyor. İki erkek bir ırmağın kıyısında yürüyorlar. Biri zengin, öbürü yoksul.

Zengin bağırıyor: Oo! suyun üstündeki kayık ne güzel. Kıyıda açan süsen çiçeğine bakın." Yoksul mırıldanıyor: "Açım birşey görmüyorum. Açım, çok açım." Öyle ya. Açlık yok olduğu gün, yeryüzünde insanlığın şimdiye dek görmediği bir düşünce patlaması olacak. Bu büyük devrim gününde doğacak sevinci kimse önceden kestiremez."

ATLININ TÜRKÜSÜ

Kurtuba
Uzakta tek başına

Ay kocaman at kara
Torbamda zeytin kara
Bilirim de yolları
Varamam Kurtuba'ya

Ovada geçtim yel geçtim
Ay kırmızı at kara
Ölüm gözler yolumu
Kurtuba surlarında

Yol baktım yol uzun
Canım atım yaman atım
Etme eyleme ölüm
Varmadan Kurtuba'ya

Kurtuba
Uzakta tek başına

ŞAŞIRTI

Vurulup bırakılmış sokağa
yüreğinde bir hançer.
Kimseler tanımıyor onu.
Nasıl da titriyor fener!
Anam.
Nasıl da titriyor fenercik
sokakta!
Gün doğuyordu. Kimseler
yansımıyordu kuru ayazda
aralık kalan gözlerinde.
Sokakta bırakılmış bir ölü işte,
yüreğinde bir hançer
ve onu kimseler tanımıyor.

F.G.LORCA

Orhan TAYLAN

Biraz "Proletkult" üzerine

Çağımızda yaşanan kültür hareketlerinin, sanırım en cüretli ve en coşkulu olanı, "Proletkult" hareketidir. Oktobr devriminin olağanüstü koşullarının etkilediği bir dönemde, resim, edebiyat, sinema ve diğer alanlarda büyük ustaların başını çektiği bu 'işçi sınıfı kültürü' hareketi, 10-12 yıl kadar yaşadı. Bu süre içinde Maleviç, Tatlin, Rotçenko, Mayakovski, Vertof gibi ustaların çeşitli sanat dallarında verdikleri ürünler bütün dünya aydınları ve sanatçıları arasında şaşırtıcı etkiler yaptı, derin izler bıraktı. Ne var ki, çok çeşitli nedenlerle yerini, giderek başka eğilimlere terketti.

Proletkult hareketinin sonunu getiren nedenleri incelemeye ya da hareketin kendisini eleştirmeye yetecek belgeyi ve bilgiyi bugüne dek sağlayamadığım için böyle bir işe kalkışacak değilim. Ancak hareketin başını çektiklerinden sözettiğim ustalar, ortak yanlarını bulabilecek kadar tanıdığımız kişilikler. Bir kere hepsi engin birer kültürü olan, kendi alanlarında üstün birer yetenek. Dehşetli coşkulu insanlar. "Mademki" diyorlar, "devrim yeryüzünde ilk kez yepyeni bir özü ve yepyeni bir biçimi olan bir devlet yaratmıştır, biz de yepyeni bir özü ve biçimi olan bir işçi sınıfı kültürü yaratalım. Ama hiçbiri devrim dönemine işçi sınıfı hareketinin içinde gelmiş değil. Bıraktıkları ürünlerin bir kısmı bugün başyapıtlar olarak elden ele geziyor, ama sanırım pek çoğu yalnız geniş kitlelerin değil aydın kamuoyunun da ilgisizliğini hakedecek kadar fantastik denemeler. Örneğin Mayakovski'nin Bakü'de düzenlediği anlatılan bir konser var; eseri oluşturan sesleri çıkaran aletler bir topçu birliği, vapur düdükleri, cankurtaran sirenleri ve Hazer'in dalgaları. Mayakovski'nin ve diğerlerinin sorunlara yaklaşmasındaki cüreti ve coşkuyu alkışlamamak elde değil. Zaten Nazım'ı da Nazım yapan etmenlerin de belki en önemlisi, Proletkult hareketiyle tanışması değil mi? Daha önce yazdıklarıyla bu tanışmadan sonraki şiirleri arasındaki fark şaşırtıcıdır. Proletkult hareketi bu yönüyle alkışlarımızı hakederken, kitlelerle uyumsuzluğun da sorumluluğunu taşımaktadır.

Bugün burjuva estetiğinin ve kültürünün sözcüleri, anti-komünizm kampanyasına katkıda bulunabilmek üzere Proletkult hareketinin "tasfiyesi" konusundan yararlanmaya çalışıyorlar. Ve savunuyorlar ki, devrim öncesi Rusyasında büyük bir sanat vardı ama işçi sınıfı diktaturası gelip bunların boğazına çökmüştür ve sanat manat kalmamıştır. İdeolojik saldırı niyetine düzenlenen bu tezin ciddi bir yanı yok. Bir kere bu adamların hepsi komünist. Tatlin'in "Üçüncü Enternasyonal" anıtından Mayakovski'nin yapıtlarına kadar hepsi ortada. Gorkilerin biraz da bir karşı tez biçiminde resmileştirdikleri "toplumcu gerçekçilik" hareketi ise 1934'lerde. Demek ki toplumcu gerçekçilik hareketi, Proletkult anlayışının serpilip gelişmesini önleyen bir neden değil, bu anlayışın kendi bağrında taşıdığı uyumsuzluğun yıllar sonra ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

Peki, nasıl oluyor da Nazım Hikmet, bu hareketin içinde konstrüktivizmden ve fütürizmden derinlemesine etkilenip en az bunların her biri çapında büyük yapıtlar verirken onların uyumsuzluğuna düşmüyor? Nazım'ın ülkesinde diktaturanın dikalası vardı ve çilekeşlikte hiçbiri Nazımla aşık atamazdı. Neden elbette bu değil. Nazım'ın sanatı ile ülkesinin insanları arasında, hani kimyada katalizör denilen cinsten birşey vardı. Nazım, işçi sınıfının örgütlü mücadelesini tanımak ile, diyalektik materyalizmi evinde bellemiş olmak arasındaki farkı bilmiş, şair olarak; ve bu farkı ortadan kaldırmış. Hiçbir zaman da uyumsuzluk olasılığını kendine dert etmemiş.

Bizim kuşağımız adına umut dolu olabilmemizin nedenlerinden biri de işte burada. Hem Proletkult hareketinin cüretini ve coşkusunu yaşayabilecek, hem onun olumlu ve olumsuz deneyiminden yararlanabilecek hem de ülkemizdeki politik gelişmelerin bizleri, kuşağımızın bütün sanatçılarını, uyumsuzluğu tanımak zorunda bırakmadığı bir dönemi yaşıyoruz.

doğruca asım bezirci

Halk, Edebiyat ve Ölümsüzlük

Küçük burjuvanın burnu büyük bazı yazarları ikide bir soruyorlar: "Halk edebiyattan anlar mı?"

Gerçekte, "Halk edebiyata uzaktır, ondan ne anlar!" demek istiyorlar.

Oysa, halk edebiyatla ilgilenmeseydi, ondan anlamasaydı yüzyıllardır yaşayan o güzelim masalları, hikayeleri, şiirleri, türküleri, ağıtları, fıkraları, bilmeceleri, atasözlerini nasıl yaratırdı? Dedem Korkut'ları, Yunus Emre'leri, Pir Sultan Abdal'ları, Nasrettin Hoca'ları, Dadaloğlu'ları, Serdari'leri, Karacaoğlan'ları, Aşık Garip'leri, Köroğlu'ları, Emrah'ları nasıl yetiştirir, eserlerini canı gibi koruyup çağdan çağa, kulaktan kulağa nasıl sevgiyle, saygıyla iletirdi?

Uzun ve zengin bir kültür/sanat geleneği olan halkın edebiyattan anlamadığını düşünmek, onu tümüyle bilgisiz, görgüsüz, zevksiz sanmak ancak halkı tanımayan, kendini beğenmiş burjuva aydınların bir yanılgısı sayılmalıdır.

Peki halk, kendi edebiyatı dışında, aydınların, egemen sınıfların oluşturduğu edebiyattan da anlar mı? Açık bir deyişi, insancıl bir özü olan eserlerin -hepsini değilse bile-çoğunu anlar, değerlendirir. Gelgelelim, edebiyatı salt aydınlar-seçkinler arası bir uğraş haline sokan, halktan kopuk, kapalı, karmaşık, bireyci, biçimci eserleri ya hiç anlamaz ya da bizim gibi güç anlar.

Eğer kendisine fırsat eşitliği, eğitim olanağı sağlanırsa böylesi eserleri de anlamakta, hatta eleştirmekte gecikmeyecektir.

Çünkü halkımız aslında ilericidir, güzelliğe de yeniliğe de genellikle açıktır. Belki bazı alanlarda geri kalmıştır, daha doğrusu, aldatılmış, geri bırakılmıştır, ama özünde gerici değildir. Tarih boyunca Baba İshak, Şeyh Bedreddin, Şahkulu, Nurali Halife, Şeyh Celâl, Baba Zünnun, Kalenderoğlu, Pir Sultan Abdal, Cennetoğlu vb. gibi ilerici hareketleri yürüten, Kurtuluş Savaşını omuzlayan bir halk gerici olabilir mi?

Halkımız yalnızca ilerici değil, aynı zamanda, üretici ve yaratıcıdır da...

Egemen sınıflarımız ise genellikle ilerici değil tutucudur, üretici değil tüketici, yaratıcı değil taklitçidir. Örneğin saraya bağlı Divan şiiri geniş ölçüde İran şiirinin taklididir. Koşuk(nazım) biçimlerini ve türlerini, ölçülerini ve kalıplarını, hatta konularını ve temlerini dahi çokluk Fars edebiyatından almıştır. Osmanlı şairleri XIII. yüzyıldan XVI. yüzyıla değin adım adım İran şairlerini izlemişlerdir.

Halk şairlerimizden de birbirini örnek alanlar olmuştur, ama yabancı bir ulusun şiirini izleyenler, ona özenenler çıkmamıştır. Bu bakımdan, halk şiirinin genellikle özgül ve özgün (orijinal) olduğu ulusal edebiyata kaynaklık edeceği, yaşayacağı söylenebilir. Fakat Doğuyu örnek almış Divan şiiri ile Batıyı örnek almış Tanzimat, Serveti Fünun, Fecri Ati, Garip ve İkinci Yeni şiirleri için aynı şey söylenebilir mi?

Sormak gerek: Halkın bireysel yaşantılarına, toplumsal gerçeklerine, siyasal sorunlarına, sanatsal değerlerine çoğunlukla sırt çevirmiş bunca şiir hareketinden bugüne ne kalmıştır, yarına ne kalacaktır?

Kuşkusuz, halkın yarattığı eserlerin hepsi de güzel değildir, ama güzelleri de az değildir. Üstelik, bunların ömrü egemen sınıflarınkinden daha uzundur. Neden derseniz, egemen sınıflar geçici, halklar kalıcıdır da ondan.

Biraz tarih okuyanlar bilirler: Toplumlar durmayan bir oluşum, gelişim içindedir. Ekonomik altyapıdaki değişmeler, ona bağlı olarak, bütün toplumsal yapının değişmesine yol açarlar. Düzenin değişmesiyle egemen sınıflar da sahneden çekilirler. Nitekim, kölelikten derebeyliğe geçince efendiler, feodalizmden kapitalizme geçince derebeyler, kapitalizmden sosyalizme geçince burjuvalar silinip gitmişlerdir. Bu gidişin ardından egemen sınıfların ideolojileri ve ona bağlı olarak edebiyatları da zamanla egemenliklerini yitirmişlerdir. Onların yerlerini yeni egemen sınıfların yeni edebiyatları almağa başlamıştır. Gerçi eski edebiyatlar hemen tümüyle yok olmamış, bazı ürünleri ve yanlarıyla yaşamışlardır, ama artık egemenlikleri kalmamıştır.

Halklara gelince...

Çağlarla düzenler değişir, egemen sınıflar gelip gider, halklar ise kalır. Elbette tarihin getirdiği başkalaşmalardan onlar da etkilenirler, az-çok değişirler, fakat hiç bir zaman ortadan kalkmazlar. Nitekim, sınıflı toplumlarda olduğu gibi sınıfsız toplumlarda da halklar ve edebiyatları var olmuştur. Yedi yüzyıldır süregelen Türk halk edebiyatı bunun güzel bir örneğidir.

Demek ki halklar da, edebiyatları da ölümsüzdür...

Ölümü yenmek istiyorsak halkın ölümsüzlük ırmağında yunmalıyız.

Yunus Emre'nin diliyle biz de demeliyiz:

Seyrinde bir ırmak gördüm
Türlü meyve onda var
Hakka varmak diler isen
Ol ırmakta yun da var.

■ *Ünlü Macar yazarı Tibor Dery 18 Ağustos günü Budapeşte'de ölmüştür.*

1894 yılında doğan Tibor Dery 1919'da devrim hareketine katılmış, bir ara yurt dışına çıkmak zorunda kalarak, Fransa, Çekoslovakya ve Avusturya'da gazetecilik yapmıştır. Tibor Dery'nin tanınmış yapıtları arasında "Dev", "Bitmemiş Tümce", "Cevap" ve "Niki" yer almaktadır.

■ UNESCO'nun kuruluşlarından olan CIOFF'un (Uluslararası Folklor Festivalleri Organizasyon Konseyi) bu yılki kongresi dün İstanbul'da açılmıştır. 32 ulusun üye olduğu CIOFF'un daha önceki kongreleri Fransa, İspanya, İngiltere, Polonya, Macaristan ve Avusturya'da yapılmıştı.

■ *Edebiyat sosyologu Sargut Şölçün'ün "Günümüz Alman Edebiyatında Türk İşçisi" adlı incelemesi Batı Almanya'nın ilerici kültür-sanat çevrelerinde ilgiyle karşılanmıştır.*